

ΣΕΡΑΠΕΙΟΝ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ

ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

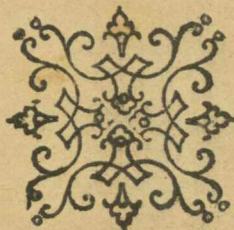
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ. - ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ

Τῆς ἐκδόσεως τοῦ Περιοδικοῦ ἐπιστατοῦσιν

Οἱ κ. κ. Α. ΛΙΜΠΡΙΤΗΣ, Α. ΣΤΑΜΕΛΗΣ, Δ. ΒΕΝΕΤΟΚΑΝΗΣ, Η. ΓΡΙΤΣΑΝΗΣ.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ Γ. Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

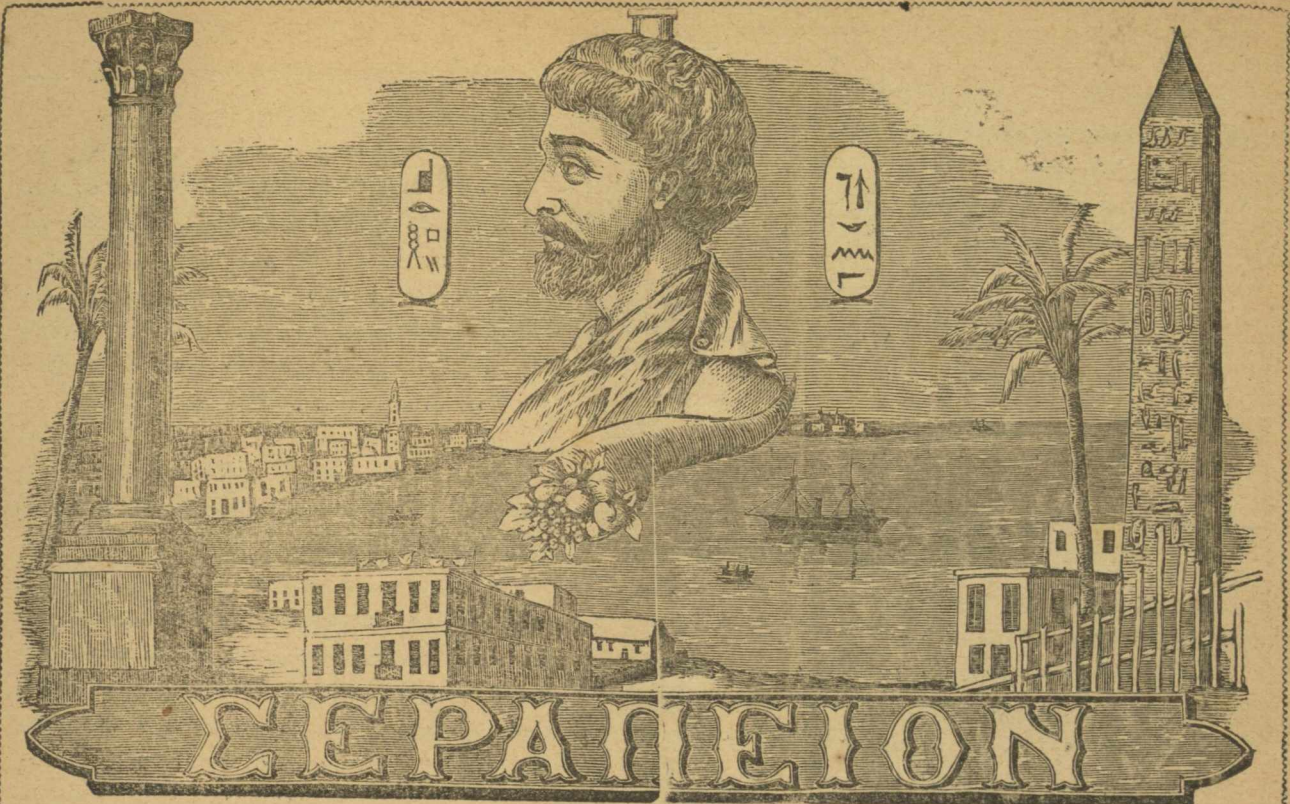
• Τὸ δὲ ζητούμενον ἀλωτὸν,
ἐκφεύγει δὲ τ' ἀμελούμενον. (Σοφ. Ο, Τ. 110.)

ΕΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΙ.

ΤΥΠΟΙΣ ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ Ν. ΣΑΛΤΗ.

1879

ΕΤΟΣ Α΄.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ 1879.

ΦΥΛΑ 1.

Συνδρομὴ ἑτησίᾳ καὶ προπληρωτέα Φράγκα 20.
Ἐν τῷ ἰσοτερικῷ » 25.

Αἰτήσεις γίνονται: *Club littéraire Serapeum*
bureau du journal. — Alexandrie

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ.

Σκοπὸς τοῦ παρόντος περιοδικοῦ συγγράμματος ἔσται, οἷος καὶ ὁ τῶν περιοδικῶν τῶν διαφορῶν Ἑλληνικῶν Συλλόγων, τουτέστιν ἡ διάδοσις ὠφελίμων γνώσεων, διὰ τῆς δημοσιεύσεως διαφορῶν ἐπιστημονικῶν διατριβῶν καὶ μεταφράσεων πραγματειῶν ἀξίων λόγου, ἐξ Εὐρωπαϊκῶν συγγραμμάτων.

Ἐλπίζομεν, ὅτι τὸ «Σεράπειον» θὰ καταστῇ ἄξιον τῆς ἀποστολῆς του καὶ θὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς προσδοκίας τοῦ κοινοῦ διὰ τῆς εὐγενοῦς καὶ ἀξιεπαΐνου προθυμίας, ἣν ἐξεδήλωσαν πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ἐπιστημόνων καὶ λογίων πρὸς ἠθικὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν. Πεποιθότες δὲ εἶμι καὶ ἡ ὕλική συνδρομὴ τῶν φίλων τῆς προόδου δὲν θὰ ᾔηται ἥττον εὐγενῆς καὶ πρόθυμος ἐκφράζομεν πρὸς ἅπαντας τὰς εὐχριστίας ἡμῶν ἐκ τῶν προτέρων.

Ἡ Διεύθυνσις.

ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ

ΟΛΟΙΠΟΡΙΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

ΧΗΘ

CAMILLE ZANSEN

Πρώτην πρωτοδικοῦ Ἀλεξανδρείας

Καὶ νῦν Γεν. Προξένου τοῦ Βελγίου ἐν Βουλγαρίᾳ.

(Μετάφρ. ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Γ. Κ. Κωρσταντινίδου)

Ἰδοὺ ὁ ἱερός καὶ μυστηριώδης ἐκεῖνος ποταμὸς, ὁ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ἴτα τῷ Θεῷ τιμηθείς, ὁ πρό τινων χιλιάδων ἐτῶν ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ ἰδὼν ἐγειρόμενα τὰ ἱερά καὶ τὰ ἀνάκτορα ἐκεῖνα, ὧν τὰ γιγαντιαῖα εἰρήπια ἔτι καὶ νῦν ἐκπλήττουσι τοὺς περιηγητάς, αἵτινες κούτύχησαν νὰ ἀνέλθωσι τὸν ροῦν του.

Οἱ τῆς εὐγενείας αὐτοῦ τίτλοι εἶναι ἀναμφισβήτητοι· διότι καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ μὲν Δύσις ἦτο βεβουλισμένη εἰς τὸ τῆς βαρβαρότητος χάος, πᾶς τις δ' ἠγνοεῖ ἂν θὰ ὑπέσκη ποτὲ Εὐρώπη, ἐβλεπεν οὐχ ἥττον ὑποφώσκοντα θαυμάσιον καθόλου πολιτισμὸν πρὸς ἀπομίμησιν τοῦ ὁποίου διακρύπτουσαν ἑαυτοὺς ἀναξίους εἰσέτι. Οὐ μόνον ἔσχε τὴν τιμὴν τοῦ ὅτι ἐφερον ἐπ' αὐτοῦ τὸν Μωῦσῃν, νῆπιον ἔτι, ἀλλ' ἐκτέσαστο δικαιώματα εὐγνωμοσύνης ἐν τῇ ἀνθρωπότητι

φανείς τοσούτω μεγάλου προς τὸν μέλλοντα προφήτην καὶ Ἑβραίων Νομοθέτην διασώσας καὶ καθοδηγήσας τὸ κἀνίστρον, τὸ φέρον, τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ ἀνά μέσον τῶν καλαμώνων, ὁπόθεν ἡ θυγάτηρ τοῦ Φαραὼ ἐμελλε νὰ παραλάβῃ αὐτὸ καὶ δοξασθῆ οὕτω.

Ἄλλ' ὁ τῆς δόξης αὐτοῦ ὀριότατος ἀδάμας ὁ ἐπιλαμπρῶν τὴν γενεαλογίαν αὐτοῦ, ἂν οἱ ποταμοὶ ἔχωσι τοιαύτην, εἶναι ἢ ἀνευ δονήσεων δημιουργία τοῦ γονιμοτάτου τῆς γῆς μέρους· διότι ὡς λίαν ὀρθῶς λέγει ὁ Ἡρόδοτος αἱ Αἴγυπτος εἶναι δῶρον τοῦ Νείλου. Ὅποια θὰ ἦτο ἀνευ αὐτοῦ, ἡ μακαρία καὶ γονιμοτάτη αὕτη χώρα, ἐν ἧ ὁ σπείρων ἐργάτης ἀείποτε θερίζει, ἥτις οὐχὶ ἀπαξ διέσωσε τὴν Ρώμην ἀπὸ τῆς πείνης καὶ ἥτις ἐπὶ μακρὴν χρόνον ὑπῆρξεν ὁ σιτοβολῶν τοῦ κόσμου; Ἐρημος, ἀκατοίκητος, ἔνθα οὐδὲ εἰς στάχυν θὰ ἐβλάστανε! Ὁ ποταμὸς οὗτος λέγει ὁ Champollion Figeak, ἀξιοῦται τῆς θείας ἐκείνης λατρείας δι' ἧς περιέβαλεν αὐτὸν πρὸ τεσσάρων χιλιάδων ἐτῶν ἡ εὐγνώμων φιλοσοφία. Εἶναι ὁ τὴν Αἴγυπτον τρέφων πατήρ. Ἐάν δὲ ἠδύνατο νὰ περιγράψῃ αὐτὸς τὰ ἐπὶ τῶν ὄχθων αὐτοῦ διαδραματισθέντα, ὁποῖον ἐνδιαφέρον θὰ προεκάλει ἡ περιγραφή αὕτη! Ἐὰν ἀπεκάλυπτεν ἡμῖν τὰ μυστήρια τῆς ἀρχῆς του· θὰ ἔλεγεν ἐπὶ τίνος ἀκριβοῦς σημείου τῆς Ἀφρικῆς ἀναπαύει τὴν κεφαλήν του· καὶ τοῦ εὐρίσκονται αἱ τόσον περιζήτητοι κύτου πηγαί· θὰ διηγείτο ἡμῖν τὰς συμφορὰς, αἱ ὑπέστησαν οἱ Ἑβραῖοι ἐπὶ τῆς ἀχαρίστου ἐκείνης τῆς Γεσέμ γῆς καὶ τὰς περιπετείας τῆς ἐξόδου· θὰ περιέγραφε τὴν κενοδοξίαν τῶν Φαραὼ περιαιρόντων τοὺς πολεμικοὺς αὐτῶν θριάμβους διὰ τῶν μεγαλοπρεπῶν ὁδῶν τῆς Ἡλιοπόλεως, τῆς Μέμφιδος καὶ τῶν Θηβῶν· θὰ ἦτο ἡμῖν γνωστὸν τίνι τρόπῳ ὑψώθησαν πρὸ ἐξήκοντα τοιλάριστον αἰῶνων αἱ πυραμίδες, τὰ οὐρανομήκη ταῦτα ὄρη, καὶ πόσα τὰ θύματα, ἅτινα ἀναγκαστικῶς ἐργάζοντο πρὸς οἰκοδόμησιν τῶν τιτανίων αὐτῶν τάρων, οὓς ἡ κενοδοξία τῶν βασιλέων ἀπῆγε· θὰ ἀρηγεῖτο ἡμῖν τὰς ἐπιτυχίας τοῦ Ἀλεξάνδρου, τοὺς ἔρωτας τῆς Κλεοπάτρας καὶ Καίσαρος ἀφ' ἑνὸς καὶ τῆς ἀκολάστου βασιλίσσης καὶ τοῦ Ἀντωνίου ἀφ' ἑτέρου, τὰ ἀτυχήματα τοῦ ἀγίου Λουδοβίκου, τὰς νίκας τοῦ Ὁμάρ καὶ τοῦ πρώτου ὑπάτου Βονοπάρτου, ὅστις ἀτυχῶς ὑπῆρξεν ὁ ἄρνος μάρτυς τῶν σπουδαιωτάτων γεγονότων τῆς ἱστορίας, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀτελῶς πάντοτε θὰ γνωρίζωμεν.

Ἡ Αἴγυπτολογία ἀπὸ τῆς θαυμαστῆς τοῦ Champollion ἀνακάλυψος προώδεσε γοργοῖς βήμασι, καὶ ὅμως δύναται τις κατὰ τὸ λέγειν τοῦ M. De Sauley νὰ διαβεβαιώσῃ, ὅτι οὐδέποτε ἡ κοιλάς τοῦ Νείλου θ' ἀποκαλυφθῆ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἀνθρωπότη-

τος ἐντελῶς.

Πόσον παράδοξος ποταμὸς! θὰ ἐλεγέ τις· ὅτι ἀρεσκόμενος εἰς τὸ νὰ διακρίνηται μεταξύ τῶν ἄλλων συν-ἀδελφῶν του, ἐφιλοτιμήθη, ἵνα κατ' οὐδὲν ὁμοίωσιν αὐτοῖς καὶ ἵνα ἀποτελέσῃ ἰδίαν καὶ μοναδικὴν τάξιν· δὲν δαπανᾷ δὲ τὸν ἑαυτοῦ χρόνον πρὸς διαχάραξιν μεάνδριον ἡ δυσἀρέστων εἰς τοὺς πλείοντας ἐλιγμών, ἀλλ' ἀκολουθεῖ εὐθεῖαν σχεδὸν γραμμὴν ἀπὸ Μεσημβρίας πρὸς Ἄρκτον καὶ νομίζει τις αὐτὸν ἐπισπεύδοντα τὴν σύζευξιν τῶν ἰδίων ὑδάτων μετὰ τῶν τῆς Μεσογείου, ὅπως ἐκχύσῃ τὴν κίτρινον αὐτοῦ ἵλιν καὶ ἀνταλλάξῃ τὴν ἡλεκτρῶδὴ αὐτοῦ χροῖαν πρὸς τὴν τῆς κυανείου τῶν ὑδάτων τῆς Μεσογείου.

Οἱ λοιποὶ ποταμοὶ ὀγκοῦνται ἀναλόγως τῆς πρὸς τὰς ἐκβολὰς αὐτῶν πορείας ὡς ἐκ τῶν πολυαριθμῶν ὁμορρῶν, οἵτινες ἐπαυξάνουσι τὰ ὑδάτα αὐτῶν. Ὁ Νεῖλος ἀπ' ἐναντίας, προχωρῶν ευστέλλεται καὶ ἡ ποσότης τοῦ ὑδάτος, ὅπερ ἐκχύνει εἰς τὴν Μεσόγειον εἶναι ἐλάχιστον τῆς τοῦ καταρράκτου Οὐάδ-Χάλαρ ἐν Νουβίᾳ. Καὶ ὁ λόγος ἀπλούστατος· διότι οὐδαμῶς συναντᾶται μετ' ἄλλου ποταμοῦ ἀπὸ τοῦ Καρτούμ καὶ κατωτέρω, ἢ δ' ἐξάμισιν ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ ἄρδευσις τῶν γαιῶν ἀφ' ἑτέρου, ἀπορροφῶσι μέρος τῶν ἰδίων αὐτοῦ ὑδάτων.

Ὁ Ampère παρέστησε τὸ φαινόμενον τοῦτο διὰ τῶν ἐξῆς στίχων :

*Εἶναι υἶδες τοῦ οὐρανοῦ καθ' Ὁμήρου ὁ Νεῖλος
Ὁ ἀνερχόμενος αὐτὸν τὴν ἔκτασιν Φαυμάζει
Οὐδέ σταγῶνα ἐκ πηγῶν τῆς γῆς, ἀτολαμβάνει
δίδει ἀρθῶνως πάντοτε, παρ' οὐδενὸς λαμβάνει.*

Πλὴν ἐάσωμεν τὴν ποίησιν χαίρειν καὶ κατέλωμεν εἰς τὴν πραγματικότητα.

Ὁ ἀνώτατος ὄρος τῆς καταμετρήσεως τῶν ὑδάτων ἐν Καίρῳ, εὐρέθη διὰ πειραμάτων μετὰ περισκέψεως γενομένων, κατὰ τὰς ὑψίστας γνωστὰς ἀυξήσεις ἀνά εἴκοσι τέσσαρας ὥρας, ἐξ 705,588,389 κυβικῶν μέτρων 280. Ἐτερον πείραμα εἰς ἑτέραν μεγίστην αὐξήσιν παρέσχε 817,333,772. Ἐνῶ δὲ ἡ ἐν Καίρῳ γενομένη παρατήρησις ἐδίδε τὸν πρῶτον ἀριθμὸν, ἐν Γκέβελ Κιλκίλ τὸ ὁποῦτέλεσμα τοῦ πειράματος ἦτο 1,044,340,222 κ.μ. 720. ἦτο πλεόνασμα ἐν Γκέβελ-Κιλκίλ, κατὰ 388,751,833 κ. μ. 440, παριστάνον τὴν ποσότητα τοῦ ὑδάτος τοῦ χεομένου πρὸς πότισμα τῶν γαιῶν ἐν διαφόροις λεκάναις.

Ἄλλαχού αἱ πλημμύραι θεωροῦνται ὡς καταστροφαι καὶ θεϊκαὶ μάστιγες. Οἱ γεωργοὶ διατελοῦσιν ἐν φόβῳ, διότι συνήθως εἶναι εἰς αὐτοὺς πηγὴ παντελοῦς καταστροφῆς.

Ἐνταῦθα ἀπ' ἐναντίας ἡ πλημμύρα τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἡ μεγίστη τῶν ἐπεργειῶν. Ἡ ἐμπάνσις αὐτῆς πανταχοῦ πανηγυρίζεται καὶ γίνεται πρόξενος κοινῆς ἀγαλλιότητος. Ἡ πλημμύρα εἶναι ἡ εὐτυχία τῆς χώρας, ἐξ ἐναντίας ὅμως καθίσταται ἀληθῆς κοινὴ συμφορὰ, ὁπόταν ἀτυχῶς δὲν ὑψοῦται ὑπερᾶνω τοῦ κατωτάτου σημείου τῆς καταβάσεως τῶν ὑδάτων.

Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι, εὐγνωμονοῦντες πρὸς τὸν ἱερόν τοῦτον ποταμὸν, ὅστις αὐξάνων ἐγονιμοποιεῖ τὰς γαῖας τῶν, ἐθεοποιοῦν αὐτὸν ἐγείροντες εἰς τιμὴν αὐτοῦ τεμένη. Ἄρα ὑψομένου τοῦ Νείλου πᾶσα καρδία χαίρει, πᾶν ἐνόργανον λαμβάνει τὴν τροφήν του· εἶναι ὁ δημιουργὸς πάσης γλυκείας, εὐαρεστοῦ καὶ ἐκλεκτῆς τροφῆς. Ἐάν προσφέρωνται θυτίαι, ὀφείλονται εἰς αὐτὸν παρῆγει τοῖς ζώοις τὴν γλῶσσην, καὶ προετοιμάζει τοῖς θεοῖς τὰς θυσίας, πρὸς δὲ τούτους τὸ εὐχθὲς καὶ ἐξάεστον θυμιάμα.

Οἱ Αἰγύπτιοι τῶν μεταγενεστέρων χρόνων, ἐξακολουθοῦσιν εἰσέτι κολακεύοντες τὸν ποταμὸν αὐτῶν, ἐπὶ ἐλπίδι τοῦ ὅτι θὰ ἀποκτήσωσι τὴν εὐνοίαν του καὶ γονιμοποιηθῶσιν αἱ γαῖαι τῶν. Εὐθύς δὲ ὡς ὑψοθῆ κατὰ τὴν ἐπίσημον δηλονότι ἑορτὴν τοῦ Καλίκ, ρίπτουσιν ἐντὸς αὐτοῦ καλλιπάρειον παρθένον ἥτις προῶρισται νὰ καταστῆ σύζυγός του,.... διὰ τὸ τρέχον ἔτος.

Διατείνονται, ὅτι ἄλλοτε ἡ δωρομένη τῷ Νείλῳ μελλόνυμφος ἦτον ἐκ σαρκὸς καὶ ὀστέων, τοῦθ' ὅπερ θ' ἀπετελεῖ ἀνθρώπινον θυσίαν ἐκ τῶν μᾶλλον βαρβάρων. Δὲν ἠδυνήθη νὰ βεβαιωθῆ κατὰ πόσον τοῦτο ἔχεται ἀληθείας, πλὴν ὅπερ δύναμαι νὰ βεβαιώσω εἶναι ὅτι ἡ παρθένος αὕτη, ἥτις προῶρισται νὰ καταστῆ σύντροφος τοῦ ὕγρου τούτου καὶ πηλώδους νυμφίου, εἶναι ἀπλῶς ἀνδρείκελον δύσμορρον.

Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι δυσκόλως ὡς φαίνεται, ἠδύνατο νὰ ἐνοήσωσιν, ὅτι ἀλλαχού αἱ γαῖαι ποτίζονται ὑπὸ τῆς βροχῆς, καὶ ὅχι ὡς αἱ ἐκῆτων ὑπὸ τῆς πλημμύρας τῶν ποταμῶν. Ὡς δὲ ἀποφαινεῖται ὁ Ἡρόδοτος, προστίμων κατὰ πολὺ τὸ σύστημα τοῦ ποτίζειν, ὅπερ ἐδωρήθη αὐταῖς ὑπὸ τῆς φύσεως, λέγοντες ὅτι ἀν ποτὲ αἱ Ἕλληνες ἐστεροῦντο βροχῶν· θὰ ἀπέθνησκον τῆς πείνης μὴ ἔχοντες ἄλλην πηγὴν ἢ τὸν οὐρανόν.

Τὰ αἴτια τῆς περιοδικῆς ταύτης πλημμύρας τυγχάνουσι σήμερον γνωστά· κατὰ τὸ θέρος βροχαὶ δίκην χειμάρρων πίπτουσιν ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν ὄροπέδιων τῆς Ἄβυσσινίας ὑπερμέτρως αὐξάνουσαι περὶ τὰ τέλη Ἰουνίου τὸν ἀνατολικὸν τοῦ Νείλου κλάδον τὸν συναντῶντα τὸν λευκὸν ποταμὸν ἀνωθεν τοῦ Καρτούμ· οἱ κάτοικοι τῆς Αἰγύπτου δύνανται κατὰ τὴν ἀρχὴν

τοῦ θέρους νὰ ἴδωσι νερὴ πυκνὰ καὶ ὀμβρώδη μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος ὠθούμενα ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον, ἅτινα ὅμως οὐδὲ σταγὼνα ὕδατος ρίπτουσιν ἐπὶ τῆς κοιλάδος τοῦ Νείλου, ἀλλὰ φέρονται πρὸς τὴν Ἄβυσσινίαν ἔνθα διαλυόμενα εἰς βροχὴν παράγουσι τὴν πλημμύραν, τὸν πλοῦτιον τοῦτον τῆς Αἰγύπτου.

Οἱ Αἰγύπτιοι τῆς ἐποχῆς τῶν Φαραὼ ἠγνόουν καθ' ὀλοκληρίαν τὰ αἴτια τῆς πλημμύρας. Ὁ Ἡρόδοτος εἰς μάτην ἐξῆτει πληροφροῖα παρὰ τῶν ἱερέων καὶ ἄλλων ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, οὐδὲν ἠδυνήθη ν' ἀνακαλύψῃ.

Ἄλλ' ὁ ἡμέτερος ἱστορικός μετὰ τὴν ἀνισκευὴν διαφύρων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου γνωμῶν, αἱ φερεῖ ἀτόπους, περᾶται ν' ἀποδείξῃ ὅτι ἀνεκάλυψε τὸ αἷτιον τοῦ φαινομένου τούτου.

Ἐν καιρῷ χειμῶνος, λέγει, ὁ ἥλιος, ἀπομακρυνόμενος τῆς ἀρχαίας αὐτοῦ πορείας, ἐκεκεν τῆς ὀρμύτης τῆς ὄρας ταύτης τοῦ ἔτους, διατρέχει τὸν ἐπὶ τῆς ἄνω Λιβύης οὐράνιον χώρον· ὅτε δὲ μᾶλλον ὁ θεὸς οὗτος ταίνει πρὸς χῶρον τινὰ καὶ προσεγγίζει αὐτῇ, τοσοῦτον μᾶλλον ἀποξηραίνει καὶ ἐξατμάζει τοὺς ποταμούς. Ἐντεθεὶν προέρχεται ἡ ὑπὸ τοῦ Ἡλίου ἀποξήρασις τῆς ἄνω Αἰθιοπίας ἐν καιρῷ χειμῶνος καὶ ἡ κατάβασος τοῦ Νείλου ἐν Αἰγύπτῳ. Ἀπ' ἐναντίας τὸ θέρος ὁ ἥλιος ἀναλαμβάνων τὴν θέσιν του ἐν τῷ μέσῳ τοῦ οὐρανοῦ, παίει τὴν τοιαύτην ἐνεργείαν του ἐπὶ τοῦ ἄνω Νείλου καὶ ὁ ποταμὸς αὐξάνει.

Ὁ πατήρ τῆς ἱστορίας ὤφειλεν, ν' ἀκριεσθῆ ὀριστικῶς εἰς τὴν ἀφήγησιν τῶν γεγονότων καὶ τῶν ἄθλων τῶν Αἰγυπτίων καὶ νὰ μὴ ἐπαγγελθῆ τὸ σοφόν.

Κύριός τις βουλευτὴς ἀπέτυξεν ὡσαύτως, ἐν τινι πραγματείᾳ αὐτοῦ κατὰ τὸ 1665, πρωτότυπὸν τινα ἰδέαν περὶ τῆς περιοδικῆς τοῦ Νείλου πλημμύρας. Ὑποθέτει ὅτι τὸ ὑπάρχον ἐν τοῖς παραποταμίαις χώραις νίτρον, διακτελλόμενον βράζει ὑπὸ τὴν ἐπίρροιαν τῆς θερμότητος κατὰ τινὰς ὥρας τοῦ ἔτους καὶ ἐξογκώνει τὰ νερὰ μετ' ὧν ἀναμιγνύεται μετὰ δὲ τὸν βρασμὸν καὶ ἐξάμισιν, τὸ νίτρον ἐπὶνέρχεται εἰς τὴν φυσικὴν του κατάστασιν καὶ ὁ ποταμὸς καταβαίνει αὐθις καθ' ὅν τρόπον εἶχεν ἀελεῖ.

Κατὰ τοὺς προϊστορικοὺς χρόνους, ἡ θάλασσα ἐκάλυπτεν ἅπαν τὸ ὑπὸ τὸ ὄνομα Δέλτα γνωστὸν μέρος τῆς Αἰγύπτου σχηματίζουσα κόλπον, ὅστινος ἡ ἄκρη ἔβρανε τὸ μέρος ἔνθα σήμερον κεῖται ἡ πόλις τοῦ Καίρου ἀπόδειξις δὲ τούτου γὰρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ εὐρεθέντα κογγύλια καὶ θαλάσσια ἄλατα. Βαθμηδὸν αἱ γαῖαι παρατυρόμεναι ὑπὸ τοῦ Νείλου ἐπλήρουν τὸν τόπον τοῦτον μετασχηματισθέντα εἰς ἔλη παπυροοκετῆ, ἅτινα βραδυτέρον κατέστησιν γαῖαι παρ-

δειγματικῆς γονιμότητος. Πόσου δὲ χρόνου ὁ Νεῖλος ἐδέησεν ὅπως σχηματίσῃ τὸ Δέλτα, δύσκολον ἀποβαίνει νὰ ἀπαντήσῃ τις ὀριστικῶς, ἐκ τῶν γενομένων ὅμως πειραμάτων ἐν τοῖς νεοτέροις χρόνοις ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου αὐξήσεως, τῶν περὶ τὸ Δέλτα γαιῶν ἐξάγειται ὅτι ἐγκρίσθησαν ἐβδομήκοντα τέσσαρες χιλιάδες ἔτη ὅπως ὁ ποταμὸς σχηματίσῃ τὰ γήπεδα ταῦτα.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἱερεῖς φαίνεται ὅτι ἐγίνωσκον τίνι τρόπῳ ἐσχηματίσθη ἡ κάτω Αἴγυπτος, διότι ἐδιηγήθησαν εἰς τὸν ἱστορικὸν τῆς Ἀλικαρνασσοῦ, ὅτι ἐπὶ τοῦ Μίνως τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Αἴγυπτου, ἅπαντα ἡ Αἴγυπτος ἐξαιρουμένου τοῦ νομοῦ τῆς Θηβαίδος ἦτο εὐρὺ τέλμα. Ἐγίνωσκον ὅθεν τὸν σχηματισμὸν τῆς κάτω Αἴγυπτου, ἀλλὰ προφανῶς ἔσφαλλον ὡς πρὸς τὸν χρόνον τῆς παγίωσεως τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ἐδάφους.

Ἄγνωστος εἶναι προσέτι ἡ παραγωγή τοῦ ὀνόματος, ὅπερ φέρεται ὁ Ἀφρικανὸς ποταμὸς. Ὁ Ampère διατείνεται ὅτι πάντα τὰ ὀνόματα, ἅπερ ἐν τῇ ἱστορίᾳ ἔφερον ὁ Νεῖλος, ἐκφράζουσιν τὴν ἰδέαν τοῦ μέλανος ἢ κυανοῦ χρώματος, ὅπερ εὐκόλως συγγέει τις ἐν διαφόροις γλώτταις. Ὁ ὀρισμὸς οὗτος ἀδύνατον νὰ παρίχηται ἐκ τοῦ χρώματος τῶν ὑδάτων τοῦ ποταμοῦ, ὅπερ μᾶλλον κίτρινον εἶναι ἢ μέλαν καὶ κυανόν. «Μᾶλλον ὅθεν πιστεύω, λέγει ὁ σοφὸς ἰκαδημαϊκός, ὅτι διορῶ ὑπαινιγμὸν τινὰ τοῦ χρώματος τῶν κατώτερων μέρους τινός, οἵτινες ἦσαν μαῦροι, καθὼς προσηγορεύσαν μέλινα ἄλλον ποταμὸν διερχόμενον ἀπὸ χώραν μαύρων.—» (ἀκολοθεῖ.)

Η ΣΥΓΓΕΝΗΣ ΚΑΙ Η ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΙΣ ΓΕΝΕΣΙΣ ΠΑΡΑ ΦΥΤΟΙΣ ΚΑΙ ΖΩΙΣ, ΣΧΕΤΙΚΩΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΕΞ ΟΜΑΙΜΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΓΑΜΟΥΣ.
(Υπό Στεφ. Καρτούλη διδάκτορ. τῆς ἰατρικῆς)

1.

« Πὰρὰ ταῖς λογίαις ὑπάρχουσι τινες τὴν φιλοσοφίαν ἀπὸ τῆς ἐπιστήμης χωρίζοντες. Ἐκαστὸς γινώσκει τὸν τρόπον τῆς ἀνελεύξεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἀπὸ τῆς χρυσῆς ἐποχῆς· ἐκείνης (τῆς κλασικῆς τῶν Ἑλλήνων), ἐφ' ἧς ἐν τῇ φύσει, τῇ τέχνῃ καὶ τῇ πολιτείᾳ τὸ βελύχοντα σκέπτεσθαι καὶ τὸ μάλιστα εἰδέναι ἀδιαίρετα ἀλλήλοις διετέλουσαν διότι φιλοσοφεῖν καλοῦμεν σκέπτεσθαι, εἰδέναι δὲ γεγονότα γινώσκειν. Ἀπαξ μόνον ἐξήσεν ὁ Ἀριστοτέλης, ὅστις συγχρόνως ἐχόρηξε τῷ φυσιοδίφῃ θησαυρὸν ἐρευνῶν, τῇ τέχνῃ νόμου, καὶ

τῇ πολιτείᾳ σοφίαν, διότι ὁ Ἀριστοτέλης αὐτὸς μόνος καὶ ζῶα καὶ ἄνθρωπον σπουδάζων ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως γεγονότα αὐτῷ προσεπορίζετο. » (1)

Ἀρχόμενοι τῆς παρούσης πραγματείας διὰ τῶν λέξεων τούτων τοῦ μεγάλου φυσιοδίφου Moleschott, σκοποῦμεν ὅπως διὰ τούτων τὴν σχέσιν μόνον ὑποδείξωμεν τοῦ ἡμετέρου θέματος, ἣν παρὰ τῇ πολιτείᾳ ἀνεκάθεν κατέχει. Μολονότι καὶ σήμερον εἶτι μολίς ἡ ἐπιστήμη κατορθοῖ γινώσκουσα τὰς αἰτίας τῶν σφαλμάτων τῶν ἐξ αἵματος συγγενῶν γάμων ἐπὶ τὰς μετέπειτα γενεάς, παρατηροῦμεν ὅμως ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ τῶν γεγονότων ὅτι ἡ ὑπαρξίς τῆς ἰδέας ταύτης ἐκ δημοτικῶν καὶ μεσαιωνικῶν προλήψεων μᾶλλον ἢ ἐξ ἐπιστημονικῶν παραδειγμάτων προήλθε. Μόλις ἀπὸ τῆς παρελθούσης ἑκατονταετηρίδος διάσημοι ἄνδρες τῆς ἐπιστήμης ἤρξαντο ἐρευνῶντες τὰς αἰτίας τῶν βλαβῶν τῶν συγγενικῶν γάμων, καὶ ἂν ἀποβλέψῃ τις πρὸς τοὺς κόπους καὶ τὰς δαπάνας αὐτῶν, κατὰ μικρὸν μόνον θέλει ἱκανοποιηθῆ ἢ περιέργεια αὐτοῦ, καθότι παρατηρήσει σπουδαία ἐπὶ τῶν φυτῶν, ζώων καὶ ἀνθρώπων γινόμενα καλύπτουσιν εἰσέτι τὴν ἀλήθειαν.

Παρακατιῶν ὁ ἀναγνώστης διδάσκειται μόνον ὅτι τὸ πολὺ τῶν ἐρευνητῶν παραδέχεται, ὅτι ἡ φύσις ἐν γένει ἀπορεύει τὴν αὐτογένεσιν ἢ συγγενῆ γένεσιν προτιμῶσα τὴν διασταύρωσιν ἐν τινὶ τῶν εἰδῶν τοῦ βασιλείου τῶν φυτῶν ἢ ζώων. Ἐκ τούτων, ἐάν τις παραδεχθῆ ὅτι ἐξ αἵματος συγγενεῖς γάμοι ἐλιθιοὶ διὰ τὰ ἐξ αὐτῶν τέκνα ἀποβαίνουσι, δύναται τοῦτο ὑπὸ πᾶσαν ἐποψίν διὰ τὴν ἀνθρωπότητά νὰ θεωρηθῆ εὐλόγον. Δυστυχῶς ὅμως φιλοκλήεις παρατηρηταί, καὶ τούτων οὐκ ὀλίγοι, διδάσκουσιν ὅπως ἐναντίας ἰδέας κατ' αὐτοῦ καὶ ἱστορικῶς καὶ πειραματικῶς ἐργασθέντας, ὡς ἀληθῆ αἰτία τῆς βλαβερᾶς ἐπιπερσεύσεως τῶν ὁμαίμων γάμων ἐπὶ τοῦ ἀπογόνου, εἰσὶν ὀρισμένα τινὰ, περὶ ἃ ἰδίως σκοπὸν ἔχει ἡ παρούσα πραγματεία νὰ ἐνδιατρίψῃ.

Καὶ ἀνατρέχοντες εἰς ἱστορικὰς πηγὰς, (2) βλέπομεν τοὺς λαοὺς τῆς ἀρχαιότητος οὐ μόνον βλαβεροὺς τοῦς γάμους μεταξὺ ὁμαίμων θεωροῦντας, ἀλλὰ παρ' Αἰγυπτίους μάλιστα, ἄλλως λαὸν ἠθικώτατον, καὶ μεταξὺ ἀδελφῶν γάμους συνδέοντας. Κλεοπάτρα ἡ διάσημος αὐτὴ ἐπὶ κάλλει καὶ εὐφυίᾳ βασίλισ ἦν τέκνον ἀδελφικοῦ γάμου. Ὁ οἶκος τῶν Πτολεμαίων ἀπ' ἐτέρου ἐν Αἰγύπτῳ σχεδὸν πάντοτε ἐποίει γάμους μεταξὺ συγγενῶν ἐνῷ ἡ ἱστορία οὐδεμίαν σωματικὴν ἢ ψυχικὴν ἀλλοίωσιν περὶ τοῦ ἡγεμονικοῦ τούτου αἵ-

- 1) J. Moleschott. Der Kreislauf des Lebens.
- 2) Huth. the marriage of Near Kin. London 1875.

κου ἀναφέρει. Ἄν τὸ Αἰγυπτιακὸν ἔθνος ἐπὶ Πτολεμαίων χωλαίνει, ἡ αἰμομιξία ὁμοῦ μεταξὺ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ μικρὸν πρὸς τοῦτο ἐπέδρα. Ὅμοιους γάμους παρατηροῦμεν καὶ παρὰ Πέρσας· παρ' αὐτοῖς μάλιστα μίξεις μεταξὺ ἀδελφῶν, μητέρων καὶ υἱῶν ἀναφέρονται συνειθέστατα. Οἱ Σατραπαὶ λ.χ. Συσιμήθης καὶ Μαύσωλος ἐνυμφεύθησαν ὁ μὲν τὴν μητέρα, ὁ δ' ἕτερος Ἀρτεμητίαν τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ. Κατὰ δὲ Πλούταρχον οἱ Πάρθιοι, Μῆδοι, Βαβυλώνιοι, Μεσοποτάμιοι καὶ Ἀσσύριοι ἐξ ἔθους ἐνυμφεύοντο τὰς ἐαυτῶν μητέρας· τὸ αὐτὸ ἐποίουν καὶ οἱ βόρειοι Ἀφρικανοί. Παρὰ δὲ τοῖς μᾶλλον ἀνεπτυγμένοις ἔθνεσιν Ἑλλήσι καὶ Ρωμαίοις, βλέπομεν τοὺς πρώτους ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις χρόνοις οὐδεμίαν παρατήρησιν ποιούντας περὶ τοιούτων γάμων παρὰ τῆς μυθολογίας μανθάνομεν ὅμως ὅτι Ζεὺς καὶ Ἥρα τὸ ὑπατον θεῶν ζεῦγος ἦσαν ἀδελφοί, ὡς παρ' Αἰγυπτίους Ἴσις καὶ Ἰσιρις· σύζευκας δὲ τοῦ Ὀκεανοῦ διετέλει ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ, Τιθύς· ἐξ ἄλλου Ἀδωνίς ὁ κάλλιστος τῶν βρωτῶν, ἦν τέκνον Μύρρα καὶ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ. Αἰμομιξία τοιαῦται ἀναφέρονται ἐπίσης αἰ τοῦ Ἀλκινόου μετὰ τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ Ἀρετῆς καὶ τοῦ Φοινέως μετὰ τῆς ἀνεψιᾶς αὐτοῦ Ἀνδρονάχης καὶ πληθὺς ἄλλων, ἃς συντομίαις χάριν παρατρέχομεν. Βραδύτερον γάμους τοιούτους Ἑλληνες καὶ Ρωμαῖοι ἔνεκα λόγων ἠθικῆς ἐτιμώρουν, ἰδίᾳ μητρός καὶ υἱοῦ· μολαταῦτα γινώσκουμεν, ὅτι Μνησιπτολέμη ἡ τοῦ Θεμιστοκλέους θυγάτηρ ἔλαβεν εἰς γάμον τὸν ἐκ μητρὸς ἀδελφὸν αὐτῆς Ἀρχιπτόλεμον, ὁ δὲ Κίμων τὴν ἐκ μητρὸς ἀδελφὴν Ἑλπινίκην. (1)

III.

« Ἀποδιδόασιν γὰρ διὰ πολλῶν γενεῶν αἱ ὁμοιότητες. » Ἀριστοτέλ. περὶ ζώων γεν. Α. 18.

Οὐδεὶς ἀγνοεῖ τὴν ἀλήθειαν τοῦ ρητοῦ τούτου τοῦ μεγάλου φιλοσόφου καὶ οὐ μόνον φυσικῶν ἀλλὰ καὶ ψυχικῶν ἰδιότητων κληρονομῶνται ἀπὸ τῶν γονεῶν εἰς τὰ τέκνα. Κατὰ Darwin ὁ ἄνθρωπος μέχρι σήμερον εἶτι ἐκτὸς φυσικῶν σημείων τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ δεικνύοντων (atavismus) παρατηρεῖ ὅτι παρὰ τοῖς ἀγρίοις ἔθνεσι ψυχικαί τινες διαθέσεις κατ' οὐδὲν τῶν τοῦ ζωικοῦ βίου διαφέρουσι. Μὴ θέλοντες τὸν ἡμέτερον ἀναγνώστην διὰ τῆς περαιτέρω ἀνελεύξεως τῶν τοιούτων θεωριῶν νὰ ἐνοχλήσωμεν, ἀνατρέχωμεν εἰς ἐτέρας πηγὰς ἀρχαιοτάτας ἢ τοῖς βιβλίοις τοῦ Μανουῦ, Βέδας καὶ Ζενταθέστα. Ἐνταῦθα μανθάνομεν ὅτι τέσσαρες φυλαὶ ἐπλάσθησαν ἐπὶ τῆς γῆς, σκοπὸν ἔχουσαι τὰς ὁμοιότητας τῶν γονεῶν ἐπὶ τὰ τέκνα νὰ κληρονομῶσι· τοιαῦται ἰδέαι ὑπῆρχον παρ' Ἰνδοῖς,

1) ἴδε Πλουτ. Κίμων.—

Αἰγυπτίοις, Πέρσας, Περούϊκοῖς, Μεξικανοῖς καὶ ἄλλοις. (1) Ἡ τοιαύτη τῶν γονεῶν ὁμοιότης πρὸς τοὺς ἀπογόνους αὐτῶν προέρχεται κατ' Ἐμπεδοκλῆν ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ πατρὸς καὶ μητρὸς. Ὁ Δημόκριτος πρῶτος καὶ ἔπειτα ὁ Ἀριστοτέλης σοφῶς ἐδίδαξαν ὅτι τὸ σπέρμα ἐξ ὄλων τῶν τοῦ σώματος συστατικῶν πηγῶν, ζωογονεῖται ἔπειτα δι' ἰδίας τινὸς δυνάμεως· ἕκαστον μέλος τοῦ σώματος πάλιν γίνεταί ἐξ οὗ καὶ τὸ σπέρμα ἐγένετο. Ἡ αὕτη θεωρία περὶ τοῦ ἐπιπέδου ἐκτοτε μέχρι Darwin. Οὕτω κληρονομῶνται καὶ αἱ νοσηραὶ ἰδιότητες ἀπὸ τῶν γονεῶν εἰς τὰ τέκνα. Μολονότι ἡ σήμερον ἐπιστήμη διὰ στατιστικῶν ἀποδείξεων τοῦτο, πρὸ αἰῶνων ὁ δαιμόνιος Ἴπποκράτης ἔγραψε « τί κωλύει ὅτι πατήρ καὶ μήτηρ εἶχοντο τούτῳ τὸ νοσήματι τῶν ἐγγόνων ἔχεσθαί τινα, ὡς ὁ γόνος ἔρχεται πάντοθεν τοῦ σώματος ἀπὸ τε τῶν ὑγιερῶν ὑγιερὸς ἀπὸ τε τῶν νοσηρῶν νοσηρὸς. » (2)

Εἶδομεν ὅτι φυσικαὶ καὶ ψυχικαὶ διαθέσεις, κληρονομῶνται ἀπὸ τῶν γονεῶν εἰς τὰς μετέπειτα γενεάς, ὁμοιότης ὅμως τῶν γονεῶν αὐτῶν εἴτε φυσικῆ εἴτε ψυχικῆ φαίνεται βλαβερῶς ἐπιδρῶσα ἐπὶ τὰ τέκνα· τοῦτο διδασκόμεθα ἐκ πειραμάτων ἐπὶ φυτῶν καὶ ζώων. Ὁ Buffon πρῶτος παρατήρησεν ὅτι διὰ μίξεως συγγενῶν ἀτόμων ἀλλοιοῦται τὸ εἶδος τῆς ἐπερχομένης γενεᾶς· πρὸς δὲ ὅτι ἐντελής γένεσις ἀπαιτεῖ ἀνανέωσιν αἵματος ξένου, ἢ τοῖς διασταύρωσιν. Ἐκτοτε ὁ Darwin διὰ πειραμάτων ἐρώτησε τὴν ἐπιστήμην περὶ τοῦ εἶδους τούτου τῆς γενέσεως. Κατ' αὐτὸν ἀτελής γένεσις ὑφίσταται πάντοτε ἐν τῇ μίξει ζώων ἐξ αἵματος συγγενεῶν· αἰτία δὲ τοῦτου ἡ ὁμοιότης τῶν ἀτόμων, ὅθεν παύει ἡ βλαβερὰ αὕτη λειτουργία ἅμα παρ' αὐτοῖς τοῖς συγγενεῖσι ἀτόμοις διαφορά τις τοῦ βίου ὑπάρχη.

Παρὰ τισὶ τῶν ἐν Βρασιλίᾳ φυτῶν μάλιστα, ὧν σπέρμα καὶ στίγμα ἐν τῷ αὐτῷ φυτῷ ὑπάρχουσιν, ἀνεκάλυψεν ὁ Fritz Mueller ὅτι μόνη ἡ ἐπίθεσις τοῦ σπέρματος ἐπὶ τοῦ στίγματος ἐπιπερσεύει δηλητηριωδῶς, ὅπερ ἀποδεικνύει τὴν ἀποστροφὴν τῆς φύσεως πρὸς τὴν συγγενικὴν γένεσιν καὶ αὐτογένεσιν. Πρὸ πολλοῦ ὅμως ἄνδρες ὡς οἱ διάσημοι ζωολόγοι John Sinclair, Giron, d' Hondeville, Scbright, Bodin καὶ ἄλλοι ἐξεφράσθησαν ὑπὲρ τῆς φυσικῆς ἀνάγκης τῆς διασταυρώσεως τῶν εἰδῶν.

Μολαταῦτα ἕτεροι ἐρευνῶν ἐπίσης μεγάλων ζωολόγων ἔδειξαν ὅτι τὰ ἀριστα τῶν ζώων καὶ ἐκ στενωῶν

- 1) Roth. Uber die Vererbung.
- 2) Ἴπποκρ. περὶ ἱερῶν νότων I 594

συγγενῶν ἀτόμων νὰ γεννηθῶσι δύνανται ὁ Brakwell ἰδίῳ· μίξας συγγενῆ ζῶα εἶδε γεννηθέντα ἀριστα τέκνα ἵππων, βοῶν, ἀμνῶν, χοίρων κ.τ.λ. Ὁμοίως καὶ ὁ Thaeer, Fowler, Payet, Kirth καὶ Brettland. Δύο μέγιστοι φυσιολόγοι ὁ Hofacker καὶ Johannes Mueller ἐπίσης ὑπὲρ τῆς θεωρίας ταύτης ἐξεφράσθησαν. Ἐπιστημονικώτερον ἔμως καὶ πρακτικώτερον πάντων ὁμιλεῖ ὁ Darwin ἐν τῷ νεωστὶ δημοσιευθέντι συγγράμματι αὐτοῦ (1) περὶ τῆς γένεως τῶν φυτῶν. Ὅτι λειτουργεῖ ἐν τοῖς φυτοῖς δύναται νὰ ἐξηγηθῆ καὶ διὰ τὴν ζωϊκὸν ὀργανισμόν, διότι ὁ ὀργανικὸς κόσμος ἀποτελεῖ ἐν σχετικῶν ὅλων καὶ ἐκεῖνοι οἱ νόμοι, οἵτινες ἐπικρατοῦσι τῆς γένεως τῶν φυτῶν, σχετίζονται καὶ πρὸς τοὺς τῶν ζῶων, «κοινὸν μὲν οὖν συμβέβηκε καὶ ἐπὶ τῶν ζῶων, εἴπερ καὶ ἐπὶ τῶν φυτῶν» λέγει ὁ Ἀριστοτέλης (ἱστορ. ζῶων V. 3.) Κατὰ Darwin λοιπὸν ἐν τισὶ τῶν φυτῶν ἡ ὀριμότης τοῦ σπέρματος τοῦ ἄρρενος προηγεῖται τῆς τοῦ στίγματος τοῦ θήλεως καὶ ἐν ἄλλοις τὸ ἐναντίον. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ μεταφορά (ἢ τοὶ ἡ γένεσις) τοῦ ὀρίμου σπέρματος πρὸς τὸ ὀριμον στίγμα γίνεται διὰ τοῦ ἀέρος ἢ τῶν ἐντόμων· τοῦτο καλεῖται *διχογαμία*, ἢ τοὶ λειτουργία συμβαίνουσα ἐν τῷ φυτικῷ ὀργανισμῷ διὰ διασταυρώσεως, ἢ καὶ προτιμᾶ ἡ φύσις. Ἔτερον εἶδος φυτῶν, ὧν τὸ ἄρρεν καὶ θήλυ χωρισμένον ὑπάρχει, ἀποδεικνύει τὴν ὑπὲρ τῆς διχογαμίας προτιμῆσιν τῆς φύσεως καὶ τὸ ἀναγκαῖον τῆς ὑπάρξεως δύο γενῶν, ἐν τε τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζῴοις. Ὁ Ἄγγλος ἐρευνητὴς Huth ἐξηγεῖ τὴν ὑπαρξίν τῶν δύο γενῶν ὡς ἀνάγκην τῆς φυσικῆς διανομῆς τοῦ ὄραν μεταξὺ τῶν δύο γενῶν. Καὶ ὅπως σαφέστερον ἐξηγήσωμεν τὸν Huth, ἀνώτεροι ὀργανισμοὶ πρὸς ὑπαρξίν καὶ διαίωνησιν τοῦ εἶδους αὐτῶν, ἀνάγκην ἔχουσι τῆς διανομῆς τοῦ βάρους τοῦ βίου, ὅπερ συνίσταται ἐν ταῖς οἰκογενεακαῖς χρεῖαις καὶ τὴν γέννησιν ἀπογόνων· τὸ τοιοῦτον βᾶρος διενεμήθη κατὰ μικρὸν μεταξὺ τῶν δύο γενῶν τοῦ ἄρρενος καὶ τοῦ θήλεως. (2) Ἦθελον εἶσθαι μέγα ἐμπόδιον διὰ τὴν ἔλαφον ἢ ἄλλο τι ζῶον νὰ γεννᾷ διὰ τῆς παραβλαστῆσεως (3) ὡς οἱ πολύποδες καὶ τὰ κοράλλια. Ὁ Ἐρμπαροδιτισμὸς, ὅστις ἀνεκάθεν ἐκυρίευσεν τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου, μετέβη κατὰ μικρὸν εἰς διαιρέσεις τοῦ γένους, αἵτινες καὶ πικρὰ τοῖς ἄνω

1) Darwin London Murray 1877 The effects of cross and selffertilisation in the Vegetable Kingdom.
 (2) Ἦ ἰδέα αὐτῆ τοῦ Huth ἀπαντᾷ καὶ παρ' Ἀριστ. ἴδε περὶ ζῶων Β.
 3) Ὡς ὁ Ἀριστοτέλης ὀνομάζει τὴν γένεσιν ταύτην.

ζῴοις ἐπικρατοῦσιν ἡ διαφορά ἄρα τοῦ γένους ἐοχηματίσθη κληρονομικῶς καὶ κατὰ φυσικοὺς κανόνας, ἀφικθεῖσα ἐν διαστήματι ἑκατομμυρίων ἐτῶν εἰς τὴν τελειότητα αὐτῆ.

Ἄλλο εἶδος φυτῶν κατὰ Darwin οἶον ἡ Ipomoea κλπ. ἀδυνατοῦσι ἀφ' ἑαυτῶν νὰ γονιμοποιήσων διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους, ἄλλως τὰ ἄνθη ἤθελον εἶσθαι κλειστὰ πρὸς ἀποφυγὴν συγκοινωνίας μετὰ τοῦ ἀέμου, τῆς βροχῆς καὶ τῶν ἐντόμων, ἀποφεύγοντα οὕτω τὴν διὰ διασταυρώσεως γένεσιν· τὸ ἀνοίγμα ὅθεν τῶν φυτῶν καὶ ἡ προσφυῆς πρὸς τὰς πνοὰς τῶν ἀνέμων ροπὴ αὐτῶν ἀποδεικνύουσιν ἐπίσης τὸ ἀναγκαῖον τῆς διασταυρώσεως. Παρατηρήθη μάλιστα ὅτι φυτὰ δικοπέσης τῆς συγκοινωνίας αὐτῶν μετὰ τῶν ἐντόμων πύουσι ἐντελῶς νὰ γεννῶσι τοιαῦτα εἶναι τὰ περὺ ῥυγῶ δὴ ἄνθη καὶ ἄλλα. Ἐὰν ταῦτα καλυρθῶσιν ὑπὸ λεπτοῦ ὑδάματος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κοινωνίας αὐτῶν μετὰ τῶν ἐντόμων πύουσι τῆς περαιτέρω αὐτῶν ἀνελεύξεως καὶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ὑποβλαλλόμενα ὑπὸ τὸ πείραμα τοῦτο μαραινόνται. Τὰ δ' ἔντομα προκαλεῖ πιθανῶς τὸ χρῶμα καὶ ἡ ὀσμὴ τῶν ἀνθέων καὶ ἐνταῦθα τὰ περικαλλέστερα καὶ εὐοσμότερα ἑλκύουσιν πρὸς ἑαυτὰ τὴν πληθὴν τῶν ἐντόμων.

Ὡς γνωστὸν ἐν τῇ φύσει ἕκαστον ὄν συνδέεται μετὰ τοῦ ἑτέρου καὶ ὅπως διάφοροι ὀργανισμοὶ ἔχουσι ἄλληλοις συχνάκις σχέσιν, ἐκ τούτων ἐξάγεται τὸ περίεργον συμπέρασμα ὅτι ἡ καρπορορία τῶν φυτῶν ὀρμᾶται ἐκ τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἐντόμων, ἄτινα ἀσφαλέστερον τοῦ ἀνέμου μεταφέρουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνός φυτοῦ εἰς τὸ ἕτερον τὸ σπέρμα. Τοιαύτη διασταυρώσεως γένεσις κατὰ Darwin παρέχει ἀπογόνους ἐντελεστεροὺς τῆς συγγενοῦς ἢ αὐτομάτου γένεσεως. Παραδείγματα δὲ φέρει τὰ φυτὰ Digitalis, Ipomoea, purpurea καὶ ἄλλα. Ὁ αὐτὸς συγγραφεὺς ὑποδεικνύει ἡμῖν ἀκολουθῶς τὰς αἰτίας τῆς ἀγονίας ἐν τῇ συγγενῇ ἢ μᾶλλον αὐτομάτῳ γένεσιν τῶν φυτῶν. Διὰ τὰ ζῶα γνωρίζομεν ὅτι ὄντα τοῦ αὐτοῦ γένους, διαφόρου δὲ οἰκογενεακῆς καίτοι διὰ μίξεως ἀνελευσόμενα, εἰς τὰς ἀπογόνους ὅμως γενεὰς ἀτελῆ καὶ τερατώδη καθίστανται τοιοῦτον ἐγίνωσκετο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἢ ἀγονία τῶν ἡμιόνων ἐξηγεῖται κατὰ Δημόκριτον «διὰ τὸ μὴ ἐκ συγγενῶν γίνεσθαι τὴν ἀρχὴν τῶν ζῶων.» (1) «Ὅταν δὲ ἡμίονος γεννηθῆ τὸ ἀποτελεσθὲν γίνεται γίννος· τοῦτο δ' ἐστὶν ἡμίονος ἀνάπτης» (2) Τοῦτο ὑπεθυμίζει ὅτι διαφορὰ ζεύγους ὡς πρὸς τὴν οἰκογενεακὴν ἐπιφέρει ἀτελῆ γένεσιν, ἧτις συνήθως κα-

1) Συγγενῶν, ἐννοεῖ, οὐχὶ συγγενῶν αἵματος, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς οἰκογενεακῆς. Ἀριστ. περὶ ζῶων γεν. Β. 126.
 2) Ἀριστ. Ζ. Γεν. Β. 139.

λεῖται νόθος π. χ. ἡ μεταξὺ λύκου καὶ κυνός, θωδὸς καὶ κυνός. Πειράματα πρὸς νόθον γένεσιν ἐποίησαν οἱ Marquis de Spontin, Beaufort, Buffon, Flonrens καὶ ἄλλοι· ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει, ὅτι οἱ λακωνικοὶ κυνὲς κατάγονται ἐξ ἀλώπεκος καὶ κυνός. 2)

Πρὸς γένεσιν ἐντελῆ τῶν φυτῶν δὲν συντελεῖ μόνον ἡ μὴ συγγένεια τῶν ἀτόμων, ἀλλ' ὡς διδάσκει ὁ Darwin, κυρίως ὁρισμένη διαφορά τῶν γεννητικῶν αὐτῶν ὀργάνων. Ὅποια τις ἡ διαφορά αὕτη ἀγνωστον γνωρίζομεν μόνον πειραματικῶς ὅτι ἐντελῆς ὁμοιότης καὶ μεγάλη διαφορά οὐδόλως συντελοῦσι πρὸς ἐντελῆ γένεσιν καὶ δικαιώσιν τοῦ γένους διὰ καλῶν ἀπογόνων· καὶ ὁ Ἀριστοτέλης λέγει ἀνεοὶ καὶ νεοὶ ἀτελῆ γεννῶσι τέκνα καὶ μικρὰ 2) ὡς πρὸς τὴν ὁμοιότητα. Ὡστε κατὰ Darwin καὶ τοὺς περὶ αὐτῶν, ἡ ἐκ διασταυρώσεως γένεσις εἶναι ἐν τῇ φύσει τελειότερα καὶ προσροωτέρα διὰ τὴν ἐντέλειαν τῶν ἀπογόνων, ἐὰν ὑπάρχη διαφορά μεταξὺ αὐτῶν. Ἄλλ' ὡς πατρεῖ Ζαχαρίας (3) τοιαύτην τινα διαφορὰν καὶ ἄτομα στενωῶς ἀλλήλοις συγγενῆ νὰ ἔχωσι δύνανται. Αἰτία τῆς ὁμοιότητος τῶν ἀτόμων ἀναφέρεται ἡ ταυτότης τοῦ βίου, τῶν ἠθῶν, ἐθίμων, ἰδιοσυγκρασίας, τάσεων τινῶν φυσικῶν, ὁμοιότητος τῆς κατασκευῆς, οὐχὶ ὅμως αὐτὸ τὸ αἷμα τῶν συγγενῶν.

ΓΕΝΙΚΟΝ ΒΑΕΜΜΑ
ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΜΑΚΡΟΒΙΟΤΗΤΟΣ
 (Κατὰ τὸν G. Rambosson)
 [ὑπὸ Α. Σταμῆλη ἱατροῦ.]

I

Τὸ ἐνστικτὸν τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς παρατάσεως τοῦ βίου εἶνε συμφυῆς τῇ ἡμετέρῳ ὑπάρξει, καὶ εἰς πάντα χρόνον τὸ ὅπερ μᾶς ἐνασχολεῖ πρόβλημα, προσέφερον ἐν τῷ πνεύματι τοῦ ἀνθρώπου ἀκαταμάχητον θέλημα. Πρὸς λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου ἐξήντησαν τὰς πηγὰς τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῶν προλήψεων, ἠρεύνησαν τὰ ἄστρα καὶ ἐπεκαλέσθησαν τοὺς νεκροὺς ἀναδραμόντες εἰς τὰς μυστηριώδεις τῆς Ἀλχημείας ἐνεργείας καὶ εἰς τὰς παραδοξολογίας τῆς Ἀγυρτείας ἐκτραπέυτες. Ἐν τούτοις κατενόησαν ὅτι ἡ φύσις δὲν ἀποκα-

1) Ἀριστ. 43. Ε. 167. Viii
 2) Λυθῆ. 10. Vii
 3) Illustirte Zeitung von Leibzig 1876.

λύπτει τοὺς Νόμους αὐτῆς εἰς διάνοιαν ἀνυπομόνητον καὶ τεταραγμένην, ἀλλὰ μόνον εἰς βραδείαν καὶ παρατηρητικὴν μελέτην.

Ἡ φύσις εἶνε μέγα βιβλίον ἐν ᾧ ὁ ἄνθρωπος δύναται ν' ἀγνώσῃ τὰς συμβουλάς τὰς ἐπωφελεστεράς· διὸ ἐξετάσωμεν αὐτὴν ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου.

Τὰ φυτὰ δὲν εἶνε δι' ἡμᾶς ἐπιχαρῆ μόνον σύμβολα, ἀλλὰ προσφέρουσιν ἡμῖν ἐπίσης καὶ πολυτίμους διδασκαλίας, διότι οἱ διέποντες τὴν ζωὴν αὐτῶν νόμοι ἔχουσιν ὁμοιότητα πρὸς τοὺς τὴν ἡμετέραν διέποντας· ὁποίας γνώσεις ἄρα γε δὲν θὰ ἠδυνάμεθα ἐξ αὐτῶν ν' ἀρυσθῶμεν!

Λοιπὸν ἐν τοῖς φυτοῖς καὶ τοῖς ζῴοις, ὡς καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, δὲν εἶνε ἀναγκαῖα διὰ τὴν μακροβιότητα μεγάλη ἀκαμψία ἐν τοῖς ὀργανοῖς, οὐδὲ ὑπερβολικὴ ἐν τοῖς ὑγροῖς γλοιότης. Μεγάλῃ τραχύτητι καὶ παγιότητι ἐν τοῖς ὀργανοῖς, ὡς καὶ ὑπέμετρος ἐν τοῖς ὑγροῖς γλοιότης καθίστησι προῶρως τὰ μὲν ἀδιαχώρητα, τὰ δὲ ἀκίνητα, παράγει ἐξοιδήματα ἐπιφέροντα ταχύτερον τὸ γῆρας καὶ τὸν θάνατον.

Τὰ ἀνθρώπινα ὀργανικὰ συστήματα προωρισμένα νὰ ζήσωσιν ἐπὶ μακρὸν συμμετέχουσιν ἐν γένει ἐν τε τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς γυναικὸς· εἶνε δηλαδὴ εὐαίσθητα καὶ ἰσχυρὰ, ἀπαλά καὶ ἐνεργητικά.

Τὸ φυτὸν τὸ ταχέως εἰς τὴν τελείαν ἀνάπτυξιν αὐτοῦ φθάνον ἀποθνήκει ταχέως· οὕτω συμβαίνει καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ. εἶνε γνωστὸν ὅτι ὁ ἄνθρωπος καὶ τὰ ζῶα ἠδύναντο, ἐν γένει, νὰ ζήσωσι πεντάκις τὸν χρόνον, ὃν δαπανῶσι πρὸς αὔξησιν αὐτῶν.

Ὁ σταθερώτερος διὰ τὴν διάρκειαν τοῦ βίου νόμος ἐν τῷ φυτικῷ Βασιλείῳ, εἶνε ὅτι, ὅσον ταχύτερον τὸ φυτὸν ἀνθεῖ, τόσον ὀλιγώτερον διαρκεῖ, καὶ τὰνάπαλιν τὰ ἀνθίζοντα τὸ πρῶτον ἔτος κατὰ τὸ αὐτὸ ἐπίσης ἀποθνήσκουσι, καὶ τὰ δίδοντα ἄνθη ἐν διαστήματι δύο ἐτῶν ἐν τῇ διαρκείᾳ αὐτῶν μαραινόνται. Τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτὰ (ξύλοειδῆ) τὰ ὅποια δὲν ἄρχονται ἢ κατὰ τὸ ἕκτον, ἑννατον καὶ δωδέκατον ἔτος νὰ παράγωσι καρποὺς εἰσὶ τὰ μόνα τὰ ὅποια γηράσκουσι καὶ μάλιστα μεταξὺ αὐτῶν τὰ εἶδη τὰ ὅποια τὸ βραδύτερον ἀναβλαστάνουσιν εἰσὶ τὰ μόνα τὰ φθάνοντα εἰς ἡλικίαν πῆν μᾶλλον προκεχωρημένην. Ἐν γένει, τὰ φυτὰ τὰ μᾶλλον πρόωρα εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν εἰσὶν ἐπίσης ἐκείνα, ὧν τὸ τέρμα τοῦ βίου εἶνε ἐγγύτερον, ὁμοίως ἔχει καὶ παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ· ὅσον ἡ τελεία ἀνάπτυξις αὐτοῦ εἶνε ταχέια, τοσοῦτον καὶ ἡ ὑπαρξὶς αὐτοῦ βραχεῖα, ἄλλως τε τοῦτο εἶναι εὐνόητον· αὐτὸς εἶναι κανὼν, ὃν δύναται

τις να υπολάβη ως απόλυτον. Ἐν τοῖς φυτοῖς
ὡς καὶ παρ' ἡμῖν ἡ μακροβιότης ἐξήρηται ἐκ
τῆς μᾶλλον ἢ ἦττον ταχείας καταναλώσεως
καὶ ἐκ τῆς μᾶλλον ἢ ἦττον ἐντελείας, μετ' ἧς
ἐκτελεῖται τῶν ἀπωλειῶν ἢ ἀναπλήρωσις. Ὁ
πόταν ἡ ζωὴ ἐνός φυτοῦ ἔχει μεγάλην ἔντασιν,
καὶ ἡ κατανάλωσις ἐκτελεῖται ἐν αὐτῷ μετὰ
πολλῆς δυνάμεως καὶ ταχύτητος, τὸ φυτὸν ζῆ
ὀλιγώτερον χρόνον, ἢ ὅταν αὐταὶ τελοῦνται μετὰ
μετριότητος. Ἐάν π. χ. κατ' ἔτος ἀνασκάπτουσι
τὴν γῆν περὶ τὸν κορμὸν τοῦ δένδρου, ἀναγκά-
ζουσι τοῦτο νὰ βλαστάνῃ μετὰ περισσοτέρας
ισχύος καὶ δίδῃ καρποὺς ἀφθονωτέρους, ἀλλ' ὁμως
συντέμνουσιν οὕτω τὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρξεως
αὐτοῦ. Ἐάν τούναντίον δὲν πρῶττουσι τοῦτο ἢ
κατὰ πενταετίαν ἢ δεκαετίαν, τὸ δένδρον θὰ
ζήσῃ μετ' ὀλιγωτέρας μὲν δυνάμεως, ἀλλὰ
μακρότερον χρόνον. Τοῦτ' αὐτὸ δύναται τις
εἰπεῖν περὶ τοῦ ἀνθρώπου: ὅσον ταχέως ζῆ
(ὁ γλ. καταχράται τῶν μέσων τῆς ἀφθονίας
καὶ τῶν δυνάμεων τοῦ ὀργανισμοῦ) ὑπερβαίνων
τὸν μέσον ὄρον, τόσον ὀλιγώτερον θὰ ἐπεκτείνῃ
τὰς ἡμέρας αὐτοῦ.

Παρατηρήθη ἐπίσης ὅτι ἐάν ἀνακινήσῃ τις
τὴν γῆν περὶ τὴν βᾶσιν τοῦ κορμοῦ τῶν πα-
λαιῶν δένδρων τὰ ὅποια ἀπὸ μακροῦ χρόνου
οὐδεὶς ἠγγίσειεν, θὰ ἴδῃ ταῦτα ἀναδίδοντα βλα-
στήματα ἀφθονώτερα, τὰ ἐπαναφέρει οὕτως
εἰπεῖν εἰς νεότητά.

Οἱ ἀνθρώποι εἰ τὸ πρῶτον μέρος τοῦ βίου
αὐτῶν διελθόντες ἐν ἐπιπόνοις ἔργοις καὶ στε-
ρήσει, δύναται ἐπίσης νὰ ἀπολαύσῃ τέρ-
ψεων δευτέρας, οὕτως εἰπεῖν νεότητος ἐν ἡλι-
κίᾳ προῖουσα, ἐάν τυγχάνωσιν ἀνέσεων βίου.

III

Ἐν γένει, ἡ τέχνη καὶ ἡ καλλιέργεια συντέ-
μνουσι τὸν βίον τῶν φυτῶν. Ἐν τούτοις δὲν
δύναται τις νὰ εἴπῃ τοῦτο περὶ ὅλων τῶν εἰδῶν
τῆς καλλιέργειας· διότι ὑπάρχουσι, π.χ. φυτὰ,
τὰ ὅποια δὲν θὰ ἔζων περισσότερον τοῦ ἐνός
ἢ καὶ δύο ἐτῶν ἐν τῇ ἐξοχῇ καὶ τῶν ὁποίων
τὴν ζωὴν παρατείνουσι μακρότερον δυνάμει
καταλλήλου ἐπιμελείας. Τοῦτο δ' ἀποδεικνύει
ὅτι, κατὰ τὰ φυτὰ ὑπάρχουσι μέσα δι' ὧν
παρατείνεται τὸ σύνθηρος τέρμα τοῦ βίου τῶν.

Ἐπάρχει λοιπὸν καλλιέργεια διὰ τὰ φυτὰ,
ὡς ὑπάρχει διὰ τὸν ἀνθρώπον δίαιτα ἐπιμηκύνουσα,
καὶ ἄλλη συντέμνουσα τὸν βίον· εὐκό-
λως δὲ κατανοεῖται, ὅτι περισσότερον ἢ καλλι-
έργεια ἀξάνουσα τὴν ἔντασιν τῆς ζωῆς καὶ
τὴν ἐσωτερικὴν κατανάλωσιν, πλειότερον φθεί-
ρει τὰ ὄργανα καθιστῶσα αὐτὰ μᾶλλον ἀδύ-

νατα καὶ βλάπτουσα τὴν διάρκειαν τῆς ὑπάρ-
ξεως αὐτῶν. Τοῦθ' ὅπερ βλέπομεν εἰς τοὺς
περιφράκτους δένδρωνας, ἡμῶν, ἐνθα ἡ θερμό-
της, τὸ πᾶσμα καὶ ἡ ἀδιάκοπος ἐπιμέλεια δια-
τηρεῖ ἐσωτερικὴν ἐνεργητικότητα (θρέψιν) συ-
νεχῆ, δι' ἧς τὰ φυτὰ παράγουσιν ἄωρος καὶ
πολλάκις καρποὺς καλειτέρας ποιότητος ἐκεί-
νης, ἢν συνήθως ἡ φύσις αὐτῶν ἐπιδέχεται.

Ἡ πρόσφορος καλλιέργεια πρὸς παράτασιν
τοῦ βίου τῶν φυτῶν εἶναι ἡ μὴ αὐξάνουσα ὑ-
περμέτρως τὴν ἔντασιν τῆς ζωῆς (τῆν θρέψιν)
αὐτῶν, ἢ βραδύνουσα τὴν ἐσωτερικὴν κατανά-
λωσιν (ἀπώλειαν), ἢ ἐλαττοῦσα ἀρκούντως τὴν
γλοιότητα τῶν ὑγρῶν καὶ τὴν τραχύτητα τῶν
ὀργάνων, ὅπως ἐπὶ μακρότερον χρόνον διατη-
ρήσῃ τὴν διαχώρησιν αὐτῶν καὶ τὴν κίνησιν
ἐνὶ λόγῳ ἢ ἀποτρέπουσα τὰς βλαβεράς ἐπη-
ρείας καὶ ἢ προμηθεύουσα ἰσχυρότερα μέσα
πρὸς ἀναβάστασιν.

Οἱ ὄροι οὗτοι ἐφαρμόζονται ἐντελῶς ἐν τῇ
ἀνθρωπίνῃ μακροβιότητι· ὁ ἀνθρώπος ὁ συνήθως
ἀβρῶς διαιτῶμενος ἀναπτύσσεται λίαν ταχέως,
καὶ φθάνει ἐπίσης συντόμως εἰς τὸ τέρμα τοῦ
σταδίου αὐτοῦ· τούναντίον ὁ διαιτῶμενος προ-
σφόρως πρὸς τὴν φύσιν αὐτοῦ ἀναπτύσσεται
μὲν βραδέως, ἀλλὰ μᾶλλον τελείως διατηρεῖ
ἐν προῖουσα ἡλικίᾳ τὰς ἑαυτοῦ δυνάμεις, δυνά-
μενος νὰ διανύσῃ μακρότερον στάδιον.

Τέλος πάντων, αἱ προκύπτουσαι ἐκ τῶν ἐπὶ
τοῦ φυτοῦ παρατηρηθέντων ἀρχαί, αἰτινες δύ-
νανται ἐντελῶς ἐπὶ τοῦ ἀνθρώπου καὶ παντὸς
ὀργανικοῦ ὄντος νὰ ἐφαρμοσθῶσι, συγκεφα-
λαιοῦνται ὡδὲ πως.

Ἐν ὀργανικῶν ὄντων δὲν δύναται νὰ φθάσῃ εἰς
προβεβηκυῖαν ἡλικίαν ἀνευ τῆς συνδρομῆς τῶν
ἐπομένων ὄρων.

1. Πρέπει νὰ ἀναπτύσσῃται βραδέως.
2. Νὰ πολυπλασιάζῃται βραδέως ἢ ὀψιότερον.
3. Τὰ ὄργανα αὐτοῦ νὰ ἔχωσιν ὠρισμένον τινα
βαθμὸν στερεότητος· νὰ ὦσιν εὐκίνητα καὶ
ἰσχυρά.
4. Τὰ ὑγρά αὐτοῦ νὰ ὦσιν οὐχὶ λίαν ὑδαρῆ,
ἀλλὰ διαφανῆ καὶ θρεπτικῶν στοιχείων
πλούσια.
5. Νὰ ἔχῃ ἀνάστημα, κατὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ,
μᾶλλον ὑψηλόν, καὶ νὰ ἦνε σύμμετρον.
6. Νὰ ζῆ ἐν τόπῳ πρὸς τὸν ὀργανισμὸν αὐτοῦ
προσφόρῳ, καὶ νὰ ἔχῃ τροφὴν ἀφθονον καὶ
ποικίλην, οὐχὶ δὲ καὶ λίαν ἐρεθιστικὴν.
7. Ἐπὶ πλεόν εἶνε ἀναγκαῖα τῷ ἀνθρώπῳ ἢ

ἐσωτερικὴ γαλήνη καὶ ἠθικὴ τις ἰσχὺς, ἢ
δυναμένη νὰ χορηγήσῃ αὐτῷ ἀταραξίαν ψυ-
χῆς ἐν ταῖς μᾶλλον δυσχερεῖσι περιστάσεσι
τοῦ βίου.

(Ἐπεταί Συνεχεῖα)

ΠΕΡΙ ΑΣΤΕΡΙΣΜΩΝ
ΠΑΡΑ ΤΟΙΣ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΕΛΛΗΣΙ
(ὑπὸ Γ. Βιτάλη δικηγόρου)

Ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν αἱ φυσικομαθη-
ματικαὶ ἐπιστῆμαι προήχθησαν κατὰ τὸν πα-
ρόντα αἰῶνα εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τελειότητος,
εἶναι ἡ ἐπελθοῦσα χειραφέτησις τῆς ἀνθρωπί-
νης διανοίας ἐκ τῶν δεσμῶν τῆς θρησκευτικῆς
δεισιδαιμονίας καὶ τῶν κοινωνικῶν προλήψεων.

Παρά τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησι δὲν ἦτο εὐ-
χερῆς ἡ ἀνάπτυξις καὶ τελειοποίησις τῶν φυ-
σικῶν ἐπιστημῶν· οὐ μόνον διότι ἔλειπε τὸ μέ-
σον τῆς ἀνακοινώσεως τῶν ἰδεῶν, ὁ τύπος,
ἀλλὰ καὶ διότι ἡ θρησκεία ἐκάλυε τὴν σπου-
δὴν αὐτῶν· ὁ δὲ περὶ τὴν θεωρίαν τοῦ κόσμου
καὶ τῆς φύσεως ἐνδιατρίβων κατεδιώκετο ὡς ἄ-
θεος καὶ ἀσεβῆς κινδυνεύων τὴν ἐσχάτην τῶν
ποιῶν. Τὸν λόγον τοῦτον καθαρῶς διατυποῖ ὁ
Πλούταρχος ἐν τῷ βίῳ τοῦ Νικίου Κερ. κγ'.
λέγων «ὁ πρῶτος σαφέστατόν τε πάντων καὶ
θαρραλέωτερον περὶ Σελήνης καταυγασμῶν καὶ
σκιάς λόγον εἰς γραφὴν καταθέμενος Ἄναξα-
γόρας, οὐτ' αὐτὸς ἦν παλαιός, οὔτε ὁ λόγος
ἐνδοξος, ἀλλ' ἀπόρρητος ἔτι, καὶ δι' ὀλίγων καὶ
μετ' εὐλαθείας τινός, ἢ πίστεως βαδίζων. Οὐ
γὰρ ἠνείχοντο τοὺς φυσικοὺς καὶ μετεωρολέ-
σχας τότε καλουμένους, ὡς εἰς αἰτίας ἀλό-
γους καὶ δυνάμεις ἀπρονοήτους καὶ κατηναγκα-
σμένα πάθη διατρίβοντας τὸ θεῖον. Ἄλλὰ καὶ
Πρωταγόρας ἔφυγε· καὶ Ἄναξαγόραν εἰρχθέν-
τα μόλις περιεποίησατο Περικλῆς· καὶ Σωκρά-
της, οὐδὲν αὐτῷ τῶν γε τοιούτων προσῆκον,
ὁμως ἀπώλετο διὰ φιλοσοφίαν.»

Ἀπηνῆς διώκτις τῆς ἐλευθερίας τῆς δια-
νοίας ἢ θρησκεία κατεδίωξε τὸν Αἰσχύλον ἐπὶ
ἀσεβείᾳ καταφυγόντα εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Βάκ-
χου καὶ μόλις διασωθέντα διὰ τῆς ψήφου τοῦ
Ἀρείου Πάγου, κατεδίωξε Διογένη τὸν Ἀ-
πολλωνιάτην, διότι ἐσπούδαζε τοὺς νόμους

τῆς φύσεως, τὸν Ἀρίσταρχον, διότι ἀπεδέχετο
τὴν κίνησιν τῆς γῆς. Ἔτι δὲ μᾶλλον κατανο-
οῦμεν τὸ μέγεθος τῆς ζημίας, ἢν ἐπήνεγκεν
ἢ θεοκρατία, ἐάν ἀναλογισθῶμεν, ὅτι καὶ Μ.Χ.
ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἡ διάνοια ἦν δεσμία, χα-
ρακτηριζομένου αἰρετικοῦ τοῦ τολμῶντος νὰ
ἐκφέρῃ γνώμην μὴ ἀποδεκτὴν τοῖς κληρικοῖς.
Γνωστὸν τοῖς πᾶσιν εἶναι, ὅτι πολλὰ δεινὰ ἔ-
παθεν ὁ κατὰ τὸ 1632 Μ. Χ. ἀκμάσας Γαλλι-
λαῖος, διότι ἐν τοῖς «διαλόγοις» αὐτοῦ μυσίαν
ἐποίησατο τῆς κινήσεως τῆς γῆς περὶ τὸν ἡ-
λιον καὶ περὶ τὸν ἄξονα αὐτῆς. Διὰ τὴν ἀσε-
βειαν δὲ ταύτην κατηγγέλθη εἰς Ρώμην καὶ ἡ-
ναγκάσθη ὁ φιλόσοφος ἀπαρνούμενος τὴν το-
σοῦτον ἀντιχριστιανικὴν δοξασίαν νὰ
ἐκφωνήσῃ τὸ γνωστὸν λόγιον «e pur si muove.»

Οὕτως αἱ περὶ θεωρίας τοῦ παντὸς δοξασίαι
τῶν ἀρχαίων εἰσὶν ἀτελεῖς καὶ περιορισμέναι.
Εὐρηνται ὁμως πολλάκις ἐν αὐταῖς γνώμαι ἀ-
ποχρώντως σπουδαῖαι χρησιμεύσασαι ὡς σπέρ-
ματα τῆς νῦν ἀναπτύξεως τῶν φυσικομαθημα-
θηματικῶν ἐπιστημῶν. Τοιαύτη φερ' εἰπεῖν, ἡ
τῶν Στωϊκῶν δοξασία περὶ τοῦ σχήματος τῶν
ἀστέρων «οἱ Στωϊκοὶ σφαιρικοὺς τοὺς ἀστέρας
καθάπερ τὸν κόσμον, τὸν ἥλιον καὶ σελήνην
(Πλουτάρχου περὶ ἀρεσκ. φιλοσόφοις. βιβλ. Β'.
14) — Ἡ τῶν μαθηματικῶν περὶ τῆς θέσεως
τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ μεγέθους τῆς γῆς «Τῶν μα-
θηματικῶν τινὲς μὲν ὡς ὁ Πλάτων, τινὲς δὲ-
μέσον πάντων τὸν ἥλιον. (αὐτόθι βιβλ. Β. 15.)
«Καὶ τῶν μαθηματικῶν ὅσοι τὸ μέγεθος ἀνα-
λογίζεσθαι πειρῶνται τῆς περιφερείας, εἰς τετ-
ταράκοντα εἶναι μυριάδας σταδίων ἐξ ὧν τεκ-
μαιρομένοις οὐ μόνον σφαιροειδῆ τὸν ὄγκον ἀ-
ναγκαῖον εἶναι τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ μὴ μέγαν
πρὸς τὸ τῶν ἄλλων ἀστέρων μέγεθος. (Ἀριστ.
περὶ οὐρανοῦ βιβλ. Β. 16.) — Ἡ τοῦ Πυθέου
Μασσαλιώτου περὶ πλημμυρῶν «τῇ πληρώσει
τῆς Σελήνης τὰς πλημμύρας γίνεσθαι, τῇ δὲ
μειώσει τὰς ἀμπώτιδας (Πλουτ. ἀρεσκ. φιλ. βιβλ.
Γ. 17.)

Μετὰ τὴν παρέχασιν ταύτην μεταβαίνοντες
εἰς τὸ κύριον ἡμῶν ζήτημα περὶ τῶν ἐν χρήσει
παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἀστερισμῶν (*) πα-

(*) Ἡ λέξις ἀστὴρ θεωρεῖται συγγενῆς τῇ Σανσ-
κριτικῇ Sta-ras, τῇ Γερμανικῇ Stern, τῇ Λατινικῇ

ρατηρούμεν, ότι κατὰ τὸν Κλήμεντα Ἀλεξανδρείας πρῶτος ὁ Χείρων, δικαιοτάτος κενταύρων καθ' Ὀμηρον, διδάσκαλος τοῦ Ἀχιλλέως ἐσχεδιαγράφησε σφαῖραν οὐρανοῦ ἀπεικονίσας δι' ἀστέρων διαφόρους μυθολογικάς παραστάσεις καὶ διδάξας τὸν Ἰάσονα τὴν χρῆσιν αὐτῆς κατὰ τὴν Ἀργοναυτικὴν ἐκστρατείαν.

Τὰ μόνα ἀρχαῖα κείμενα ἐν οἷς γίνεται μνεία ἀστερισμῶν τινῶν εἰσὶν τὰ ποιήματα τοῦ Ἡ-

Stella. Τὸ δὲ ὑπάρχον ἐν αὐτῇ α θεωρεῖται προσθετικὸν καὶ οὐχὶ ριζικόν. (Ἴδε Λεξ. Ὀμηρικῶν Πανταζίδου). Κουρτίου Ἐτυμολογικὸν σελ. 206. Ἀρὰ γε δὲν δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἔτυμον τῆς λέξεως ταύτης ἢ βραχεῖα ρίζα τοῦ ῥήματος αἰθεσθαι, δηλοῦντος λάμπειν σπινθηροβολεῖν, τροπῇ τοῦ ὀδοντοφάνου θ. πρὸ τοῦ τ. εἰς σ; Ἡ τοιαύτη ἔτυμολογία ὑποστηρίζεται ἐκ τινος περικοπῆς τοῦ Ἀριστοτέλους (Ἀριστ. περὶ Κόσμου κεφ. 13). Ἐν ἧ ἀναφέρεται, ὅτι τινὲς ἀπεδέχοντο τὸν αἰθέρα ὡς οὐσίαν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν ἀστέρων διὰ τὸ πῦρ ὡς ὁ ὕσσαν, αἰθεσθαί, ἐνῶ ὡς γνωστόν, ὅτε Ἀριστοτέλης καὶ Πλάτων ἀποδέχονται, ὅτι ἡ λέξις αἰθήρ δὲν παράγεται ἐκ τοῦ αἰθεσθαι «τὸν δὲ αἰθήρ τῆ δὲ πῦρ ὑπολαμβάνω ὅτι αἰετὸν ἐστὶν ἀπὸ τῶν ἀετῶν» Πλάτωνος Κρατύλος. 410. — Ἀλλ' ὅπως τινὲς κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην ἐδόξαζον ὀρθῶς ὅτι ἡ λέξις αἰθήρ παράγεται ἐκ τοῦ αἰθεσθαι, οὕτω καὶ ἡ λέξις ἄστρον περιέχον κατὰ τοὺς ἀρχαίους, τὴν αὐτὴν οὐσίαν δύναται νὰ ἔχη ἔτυμον τὸ αἰθεσθαι. Ἴσως δὲ καὶ ἡ λέξις Ἀθηνᾶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἔτυμου παράγεται διότι ἀπίθανος μοι φαίνεται ἡ ἐκ τοῦ ἀνθους (Ανθήνη) παραγωγή (Ἴδε Λεξ. Ὀμηρ., Πανταζίδου καὶ Ἐτυμολογικὸν Κουρτίου σελ. 250) ἀλλὰ καὶ ἡ ἑτέρα παραγωγή ἢ προτεινομένη παρὰ τοῦ συγγραφέως τῆς Ὀμηρικῆς θεολογίας Κωνσταντινίδου, ἐκ τοῦ α στερητικῶν καὶ θήνη (ἀ-θήνη) ὡς οἶονεὶ μὴ θηλάσασαν τὴν Ἀθηνᾶν, δὲν μοι φαίνεται πιθανή. Τούτωντιον δὲ καὶ ἡ περὶ Ἀθηνᾶς ἀπεικονίσις τοῦ συγγραφέως τούτου ὑποστηρίζει τὴν ἐκ τοῦ αἰθεσθαι παραγωγὴν τῆς λέξεως. «Ἡ Ἀθηνᾶ εἶναι θεὰ τοῦ αἰθέρος τοῦ οὐρανοῦ ὑπὸ τὴν διαυγῆ αὐτοῦ καὶ ἀγνὴν ὄψιν, σύμβολον τῆς σαφηνείας, σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐκ τούτων μεγάλης ἰσχύος, ἅτινα προέρχονται ἐκ τοῦ πάντα διαφωτίζοντος καὶ ἐφικτὰ καθιστῶντος οὐρανοῦ φωτός.» Οὕτω καὶ Ἡφαίστος ἐκ τοῦ ἀφή — αἰθεσθαι, αἰστός καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ φαίξιν ἢ φαίνειν, διότι κατὰ τὸν Πλάτωνα (Κριτίας III. 119) ὁ Ἡφαίστος καὶ ἡ Ἀθηνᾶ κοινὴν ἔχουσι φύσιν.

σιόδου, Ὀμήρου καὶ τῶν μετ' αὐτοὺς λυρικῶν καὶ τραγικῶν ποιητῶν.

Καὶ ὁ μὲν Ἡσίοδος ἐν τοῖς « ἔργοις καὶ ἡμέραις » ἀναφέρει τὰς Πλειάδας, τὸν Ἀρκτοῦρον, τὸν Ὠρίωνα, τὸ Σείριον καὶ τὰς Ὑάδας. Διὰ μὲν τῆς ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος ἀνατολῆς τῶν Πλειάδων ὀρίζων τὸν χρόνον τοῦ θερισμοῦ, διὰ δὲ τῆς δύσεως αὐτῶν τὸν χρόνον τῆς σπορᾶς Ἡσιόδου ἔργα καὶ ἡμέραι στιχ. 381—382).

Πληιάδων Ἀτλαγενέων ἐπιτελλομενάων ἄρχεσθ' ἄμῃτου ἄρότιοι δὲ δυσσομενάων

Διὰ δὲ τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἀρκτοῦρου, ὀρίζει τὸν χρόνον τοῦ κλαδεύματος,

Οἶνας περιταμνέμεν.

Ὅταν δὲ ὁ Ὠρίων καὶ ὁ Σείριος, ἐς μέσον ἔλθῃ

οὐρανόν, Ἀρκτοῦρον δὲ ἐσίδῃ ροδοδάκτυλος Ἥώς

Εἶναι καιρὸς τρυγητοῦ,

Τότε πάντας ἀπόδρεπε οἴκαδε βότρως

Καὶ ὁ Ὀμηρὸς ἀναφέρει τοὺς αὐτοὺς ἀστερισμοὺς ἐν Ἰλιάδι (Στοιχ. Σ. στιχ. 486—490.) δι' ὧν ὁ κλυτοτέγνης Ἡφαίστος ἐκόσμησε τὴν ἀσπίδα τοῦ Ἀχιλλέως μέλλοντος νὰ πολεμήσῃ τὸν Ἔκτορα.

Ἐν μὲν γὰρ αὐτῇ ἐπιπέδῃ, ἐν δὲ θάλασσᾳ, Ἡέλιον τ' ἀκάμαντα σελήνην τε πλήθουσαν, ἐν δὲ τὰ τεῖρεα πάντα, τὰ τ οὐρανὸν ἐστεργάνωται Πληιάδας δ' Ὑάδας τε, τὸ τε σθένος Ὠρίωνος Ἀρκτοῦ δ' ἦρ καὶ ἄμαξαν ἐπέκλῃσιν καλέουσιν Ἡτ' αὐτοῦ σιζέφεται καὶ τ' Ὠρίωνα δοκεύει οἷη δ' ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο»

Ἐκ τοῦ τελευταίου στίχου τοῦ ποιητοῦ καθίσταται πρόδηλον καὶ τὸ ἐξῆς, ὅτι ὁ Ὀμηρὸς καὶ τοὶ πλεῖστοι περὶ Αἰγύπτου ἐν Ὀδυσσεΐᾳ γράφας ἀποκαλῶν τὸν Νεῖλον διπετῆ (ἐκ τῶν βροχῶν γεννώμενον) δὲν κατῆλθεν εἰς Αἴγυπτον διότι ἄλλως δὲν ἤθελεν εἰπεῖ, ὅτι ἡ Ἀρκτος μόνη «ἄμμορός ἐστι λοετρῶν Ὠκεανοῖο.» Καὶ ἐν Ὀδυσσεΐᾳ (Στοιχ. Ε στιχ. 272—276.) ὁ πολύτροπος Ὀδυσσεὺς διευθύνει τὴν σχεδίαν αὐτοῦ ὀδηγούμενος ἐκ τῶν Πλειάδων καὶ τοῦ Βωώτου.

Ἀλλὰ καὶ οἱ μετὰ τὸν Ἡσίοδον καὶ Ὀμηρον ποιηταὶ δὲν ἀπηξίωσαν νὰ μνημονεύ-

σωσι τοὺς αὐτοὺς ἀστερισμοὺς (ἴδε Σαπφοῦς ἀποσπάσματα) Πινδάρου Νεμεονίαι Β. στιχ. 16, 17. ἐνθα ἀναφέρει τὰς Πλειάδας καὶ τὸν Ὠρίωνα (Ὠαρίωνα) — Εὐριπίδου, Ἴων στιχ. 1150, Ἐκάβη στιχ. 1101. Ἐλένη 1490 Ρήσος 530 καὶ ἀπόσπασμα αὐτοῦ ἐν Λογγίνῳ περὶ ὕψους σελ. 263. ἐν ᾧ ἀπεικονίζεται διὰ διὰ ζωηρῶν χρωμάτων ὁ μῦθος τοῦ Φαέθοντος ἐποχουμένου ἐπὶ τοῦ ἄρματος τοῦ Ἥλιου πρὸς τὰς ἑπτὰ Πλειάδας, τοῦ δὲ Ἥλιου ἐπιβαίνοντος τῶν νώτων τοῦ Σειρίου.

Μετὰ πολλῆς ὁμως χάριτος καὶ ὁ γέρον Ἀνακρέων παρωδῶν οὕτως εἰπεῖν τὴν ὑπὸ τοῦ Ἡφαίστου διακόσμησιν τῆς ἀσπίδος τοῦ Ἀχιλλέως παρενείρει καὶ τοὺς ἀνωτέρω ἀστερισμοὺς εἰς «ποτήριον ἀργυροῦν» ὡς ἐξῆς.

Τὸν ἀργυρον τορεύων ποίησον ἀμπέλους μοι Ἡφαιστέ μοι ποίησον καὶ βότρως κατ' αὐτῶν Πανοπλίαν μὲν οὐχί, καὶ Μαινάδας τρυγᾶσας Τί γὰρ μάχαισι καμοί; ποιεῖ δὲ ληνὸν οἴνου Ποτήριον δὲ κοίλον ληνοβάτας πατοῦντας ὅσον δύνῃ βαθύνας τοὺς Σατύρους γελῶντας Ποιεῖ δέ μοι κατ' αὐτοῦ καὶ χρυσοὺς τοὺς Ἐρωτας μῆτ' ἄστρο μῆτ' ἄμαξαν καὶ Κυθήρην γελῶσαν μὴ στυγνὸν Ὠρίωνα ὄμοῦ καλῶ Λυκίῳ Τί Πλειάδων μέλει μοι; Ἐρωτα κἀφροδίτην. Τί γὰρ καλοῦ Βωώτου;

Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ποιηταί.

Ἐκ δὲ τῶν πεζογράφων, ὁ Ἀναξίμανδρος ὑπολογίσας τὰς τροπὰς, τὰς ἰσημερίας καὶ τὴν κλίσιν τῆς ἐκλειπτικῆς συνέγραψεν ἀστρονομικὰ καὶ γεωγραφικὰ καὶ, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἡρόδοτος, ἔστησε καὶ γνώμονα εἰς Σπάρτην. Ἀλλὰ ἐκ τῶν ἔργων αὐτοῦ δὲν περιεσώθησαν σχετικὰ χωρία περὶ ἀστερισμῶν. Βραδύτερον τούτου ὁ ἐκ Κνίδου Εὐδοξὸς συνέθεσε ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἐνοπτρον» πίνακα ἀστερισμῶν πρὸς χρῆσιν τοῦ κοινοῦ συνέγραψε δὲ καὶ ἐγχειρίδιον περὶ ἀστρονομίας ὑπὸ τὸ ὄνομα «φαινόμενα οὐράνια.» Τοῦ συγγράμματος τούτου πολλὰ τεμάχια καὶ περ παραμεμορφωμένα διέσωσεν ὁ ποιητὴς Ἀρατος ἀκμάσας τὸ 270 π.χ. Ταῦτα πάντα βραδύτερον ὁ Ἴππαρχος ὁ μεγαλείτερος τῶν ἀστρονόμων τῆς ἀρχαιότητος πολλαχῶς ἐσχολίασε καὶ ἀνεπτύξεν.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ἀστερισμῶν ἦσαν γνωστοὶ καὶ οἱ περὶ τὸν Ἰσημερινὸν 12 ἀστερισμοὶ τὰ παρ' ἡμῖν δώδεκα ζώδια (ἴδε Πλούταρχ. περὶ ἀρεσκόντων φιλοσόφοις Βιβ. Α. 6.) «Ὁ μὲν γὰρ λοξὸς κύκλος, ἀναφέρει ὁ Πλούταρχος, ἐν οὐρανῷ διαφόροις εἰδώλοις πεποικιλταί.

Τῷ ἐνὶ Καρκίνῳ ἐστί, Λέων δ' ἐπὶ τῷ, μετὰ δ' αὐτὸν Παρθένος. αἱ δ' ἐπὶ οἱ χηλαί, (*) καὶ Σκορπιός αὐτὸς Τοξευτής τε καὶ Αἰγόκερος; ἐπὶ δ' Αἰγόκερῃ Ὑδροχόος; δύο δ' αὐτὸν Ἰχθύες ἀστερόεντες; τοὺς δὲ μετὰ Κριός; Ταῦρος δ' ἐπὶ τῷ Δίδυμοι τε.

Οὐ μόνον δὲ οἱ κύριοι οὗτοι ἀστερισμοὶ ἦσαν γνωστοὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἀλλὰ καὶ αἱ λεπτομέρειαι αὐτῶν, ὡς φερ' εἰπεῖν ἡ ζώνη τοῦ Ὠρίωνος (ἴδε Ἀριστ. Μετεωρολογικὰ βιβλ. Α. κεφ. 6.)

Ἐκ τῶν ἀνωτέρω πεπιθόμεθα ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον καὶ ὠνόμαζον τοὺς κυριωτέρους τῶν ἀστερισμῶν διότι εἶναι ὅλως ἀπίθανον νὰ ἀποδεχθῶμεν, ὅτι εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἡσιόδου καὶ Ὀμήρου ἦτον γνωστὸς ὁ ἀστερισμὸς τῶν Ὑάδων, οὐχὶ δὲ καὶ ὁ τοῦ Ταύρου, οὗ ὁ πυριλαμπῆς ὀφθαλμὸς πρόκειται αὐτῶν. καὶ ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐνωρὶς μελετήσαντες τὴν ἀνατολὴν καὶ δύσιν τῶν Πλειάδων καὶ Ἀρκτοῦρου καὶ ἰδόντες τὴν Ἀρκτον μὴ δύουσαν δὲν ἐπέστησαν τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ φαινομένου ἀκινήτου κέντρου, τοῦ πολικοῦ ἀστέρος.

Τὸ περίεργον ὁμως εἶναι, ὅτι οἱ αὐτοὶ ἀστερισμοὶ ὑπὸ τὰ αὐτὰ ὀνόματα ἦσαν γνωστοὶ καὶ ἐν Ἀραβίᾳ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις, καθ' ὃν χρόνον ἐγράφησαν τὰ βιβλία τοῦ Ἰωβ καὶ Ἀμώς (ἴδε Ἰωβ κεφ. Θ. καὶ Ι. § 9. — Ἀμώς κεφ. Ε. καὶ ΣΤ. § 8.)

Ἀλλ' ἐπὶ Πτολεμαίου ὁ ἐνδοξὸς Ἀστρονόμος Ἴππαρχος κατέστρωσε πίνακα οὐράνιον περιέχοντα 1026 ἀστέρας, ἐξ ὧν ἀπαρτίζονται 84 ἀστερισμοί. Τούτων 48 κείνται πρὸς ἄρκτον 15 πρὸς μεσημβρίαν καὶ 12 εἰς τὸ μέσον περὶ τὸν Ἰσημερινόν.

Ὁ ἀστρονόμος οὗτος ἐπὶ πολῶν ἀστρονομικῶν ζητημάτων ἔθεσε τὰς ἀληθεῖς βάσεις διό

(*) Ἐκ τῶν χηλῶν τοῦ Σκορπιῶ ἐπὶ Αὐγούστου ἐσχηματίσθη ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Ζυγοῦ.

καὶ ὁ Πλίνιος ἐν τῇ φυσικῇ αὐτοῦ ἱστορίᾳ ἀποκαλεῖ αὐτὸν πνεῦμα ὑπεράνθρωπον, τρόπον τινὰ συμμετασχόντα εἰς τὰ συμβούλια τῆς δημιουργίας «conciliorum naturae particeps» βιβ. Π. 9.)

Ἄξιον θαυμασμοῦ εἶναι τῷ ὄντι, ὅτι οἱ ἄρχαῖοι Ἕλληνες διὰ τῆς ἀπλῆς παρατηρήσεως τῶν οὐρανίων φαινομένων ἠδυνήθησαν νὰ εἰσδύσωσιν εἰς τὰ μυστήρια τῆς φύσεως, καὶ ἄνευ ὀργάνων βοηθητικῶν νὰ θέσωσι τὰς βήσεις τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐπιστημῶν. Διότι μόνον ἐπὶ Ἱπτολεμαίου τοῦ Εὐεργέτου ἐτέθη κατὰ πρῶτον εἰς τὴν νῆσον Φάρον, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐργαλεῖον ἀτελές πρὸς ἐπισκόπησιν τῶν μακρὰν ἀφικνουμένων πλοίων οὐχὶ καὶ πρὸς θεωρίαν τῶν οὐρανίων σωματίων.

Τὰ ὀλίγα ταῦτα γράψαντες ἀνομολογοῦμεν τὸ ἀναρμόδιον ἡμῶν περὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν τοιούτων ζητημάτων ἔχομεν δὲ δι' ἐλπίδος ὅτι δὲν θέλουσι λογισθῆ πάντα ἀνωφελῆ διότι καθ' Ἡσίοδον καὶ

«Ἐν μαλάχῃ τε καὶ ἀσφοδέλῳ μέγα ὄνειρα.»

Θλιβεράν εἰδήσιν ἐκόμισεν ἡμῖν ἐξ Ἀθηνῶν τὸ τελευταῖον ἐξ Ἑλλάδος ἀτρόπλιον ὁ ΑΝΤΩΝΙΟΣ Φ. ΠΑΠΗΛΑΚΗΣ Κρής τὴν πατρίδα ἀπέβίωσε τὴν 27 Δεκεμβρίου π. ε. προσβλήθεις ἐκ κεραυνοβόλου ἀποπληξίας.

Αἱ ἔξοχοι ἀρεταὶ τοῦ ἀνδρός, ἡ μοναδικὴ αὐτοῦ φιλοπατρία, αἱ πολλαὶ πρὸς τὸ ἔθνος θυσίαι αὐτοῦ ζῶντος ἔτι καὶ ἡ ἀφιέρωσις ὀλοκλήρου τῆς περιουσίας του ἀνερχομένης εἰς 1,600,000 δραχμῶν εἰς τὸ ἐθνικὸν τῆς Ἑλλάδος Πανεπιστήμιον διὰ τῆς διαθήκης, ἣν κατέλιπεν, ἀναβιβάζουσι τὸν ἄνδρα εἰς τὴν πρώτην τάξιν τῶν μεγάλων τῆς πατρίδος εὐεργετῶν.

Καθῆκον ἡμῶν θεωροῦμεν νὰ δημοσιεύσωμεν βιογραφίαν αὐτοῦ ὅσον οἷόν τε πιστῆν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ χρόνος ἐπιλείπει ἡμῖν σήμερον ἐπιφυλαττόμεθα νὰ πράξωμεν τοῦτο διὰ τοῦ προσεχοῦς φυλλαδίου.

Α Π Α Ν Θ Ι Σ Μ Α

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΩΝ.

Οὔτε γυνὴ χωρὶς ἀνδρός, οὔτε ἐλπίς χωρὶς πόνου γενναῖα χρήσιμον. (Σωκράτους)

Τόπου μεταβολαί, οὔτε φρόνησιν διδάσκουσιν, οὔτε ἀφροσύνην ἀφαίρονται. (Βίαντος)

Φυτόν μεταφερόμενον συνεχῶς, καρπὸν οὐ ποιεῖ. (Εὐαγρίου)

Ὅργῆς χάριν τὰ κρυπτὰ μὴ φάνης φίλου· ἔλπιζε δ' αὐτὸν πάλιν εἶναί σου φίλον. (Φιλιστ.)

Συγγνώμη τιμωρίας ἀμεινον· τὸ μὲν ἡμέρου φύσεως ἐστὶ, τὸ δὲ θηριώδους. (Πιπτακοῦ)

Μικρὰ διδόναι βούλου μᾶλλον, ἢ μεγάλη ἐγγυᾶν. (Δημοκρίτου)

Οὐδὲν ἐν τῷ βίῳ τάχιστα γηράσκει ὡς χάρις. Ἄμ' ἠλέηται καὶ τέθνηκεν ἡ χάρις. (Σωκρ.)

Ὁ γραμμάτων ἀπειρος οὐ βλέπει βλέπων. (Πυθαγόρ.)

Ἄδικεῖτω με πλούσιος, καὶ μὴ πένης. Ρᾶον φέρειν γὰρ κρειττόνων τυραννίδα. (Μενάνδρου)

Ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ οὗ ἀδίκως ἔπραξας, δις ἀδικήσεις. (Κλειτάρχου)

Ἄνῆρ δίκαιος ἐστίν, οὐχ' ὁ μὴ ἀδικῶν, ἀλλ' ὅστις ἀδικεῖν δυνάμενος, οὐ βούλεται. (Φιλῆμ.)

Ἴππου μὲν ἀρετὴν ἐν πολέμῳ κρίνομεν, φίλου δὲ πίστιν ἐν ἀτυχίᾳ. (Πλουτάρχου)

Τὸν σπουδαῖον φίλον, πρὸς μὲν τὰς εὐφροσύνας, κληθέντα δεῖ παρεῖναι· πρὸς δὲ τὰς περιστάσεις, αὐτόκλητον δεῖ συμπαρεῖναι. (Δημοκ.)

Φίλον πιστὸν ἐκεῖνον νόμιζε, ὅς τις αὐτόν σε, ἀλλὰ μὴ τὰ περὶ σε ἀγαπᾶ. (Εὐρῆιδου)

Τὸ φιλεῖν ἀκαίρως, ἴσον ἐστὶ τῷ μισεῖν. (Σωκράτους)

ΠΟΙΗΣΙΣ

Ἡ Αἰχμάλωτος Ἰουδαία (Η. Τανταλίδου)

Εἰς ὄχθης ἰέαν ἐχθρᾶς κρεμαμένη Δὲρ ἔχ' ἡ πικρὰ μου κιθάρᾳ χορδῆν ὦ! πᾶς, πῶς γὰ ψάλλω αἰχμάλωτος, ξένη Κυρίου Θεοῦ Σαβαώθ τὴν ὠδήν.

Ἄγία Πατρίς μου Ὀδύνη κ' ἐλπίς μου Τὴν δόξαν σου δούλην ὁ ξένος κρατεῖ Σιών, Θεοῦ ὄρος Ἐχθρὸς αἰμοβόρος Μὲ βέβηλον πῶδ' ἀσεβοῦς σὲ πατεῖ

Ὁ δαίμων τῆς φάλης τοῦ Βάαλ λατρείας Μιαῖραι τὴν χώραν ἦς, ἦρχε θεός. Τὰ κάλλη τῆς σκότους καλύπτει μαρδίας Καὶ θύμματα κείται ὁ θεῖος Ναός.

Ἄγία Πατρίς μου Ὀδύνη κ' ἐλπίς μου Τὴν δόξαν σου δούλην ὁ ξένος κρατεῖ. Κριτὰ τῶν γητῶν Ἀνάστα καὶ κρῖνον Τὸν ἀγορῶν, ὅστις τὴν γῆν σου πατεῖ.

(Ρίζου Νερουλοῦ.) (1)

Ὅρφεος κ' ἐγὼ ἀς ἤμην γὰ ψάλλω λιγυρὰ καὶ μὲ ρυθμοὺς γὰ κροῦσω τὴν λύραν κλαυθμηρὰ Κατέβηκεν ἐκεῖνος εἰς τὸν Ἄδην ζωρταρὸς καὶ θέλλας Περσεφόνην καὶ Πλούτωνᾶ κοινῶς, Τὴν Εὐριδίχην πῆρε βραβεῖον τῶν μελῶν, τοὺς ἀψῆσε κ' ὁ φύλαξ τῶν φοβερῶν Ηυλῶν.

Οὕτω κ' ἐγὼ εἰς τὸν Ἄδην γὰ τρέξω τὸν ὄχρον, γὰ εὐρω τὸν υἱόν μου παράκαιρον νεκρὸν, Τοῦ Πλούτωνος μαγεύων κ' ἐγὼ τὴν ἀκοήν γὰ βραβευθῶ μὲ ἰέαρ τοῦ τέκνου μου ζωῆν. Ἄρ' ὄχι, γὰ προβάλλω θρηγῶν, δακρυρροῶν γὰ λάβουρ τὸν πατέρα, γ' ἀφήσουρ τὸν υἱόν.

(1) Τὸ ἀνωθεν ποιημάτιον ἔγραψεν ὁ ἀείμνηστος ποιητής, ἐπὶ τῇ προώρῳ ἀπωλείᾳ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ.

Εἰς δύο ἐκ γύψου ἀντίτυπα ἐπὶ τῶν μνημείων τῶν Μεδίκων, τοῦ Μιχαήλ Ἀγγέλου παριστάνοντα τὴν «Ἡμέραν καὶ Νύκτα, καὶ ἐκτεθειμένα ἐν τῇ πινακοθήκῃ τοῦ «Ἀθηναίου» ἐν Βοστώνῃ ὁ Ἀλφόνσος Σπρώτσης ἐπέδωκεν τὸν ἐξῆς ἔπαινον ἐμμέτρως.

La Notte, che tu vedi in si dolci atti Dormire, fu da un Angelo scolpita In questo dasso, e perehè dorme, ha vita: Destala, de nol credi, e parleratti

ἦτοι:—

Τὴν νύκτα, ἣν παρατηρεῖς ἠ' ἔως κοιμωμένην, εἰς τὸ μάρμαρον ἀγγέλου χεῖρ τὴν ἔχει γερλυμμένην Κοιμάται, ἀλλὰ τὴν ζῶν διατηρεῖ ἀκόμα. Ἄρ' δὲν πιστεύης, θίξε τὴν γλοκὴν ἢ ἀποιεῖν στόμα.

Εἰς τοὺς στίχους τούτους ὁ Μιχαήλ Ἀγγελος ἀπήντησε:

Grato m' è il sonno, e più l'esser di sasso, Mentre che il danno e la vergogna dura Non udir, non veder, m'è granventura Pero non mi destar, deh! parla basso.

ἦτοι:—

Ὁ ὕπνος μ' εἶν' εὐχάριστος τῆς πέτρας ψυχροτέρα εἶθε γὰ εἴμην, δουλικὸν βίον ἐνδύσῃ ζήσω. Μὴ βλέπουσα κ' ἀκούουσα εἰμι εὐτυχιστέρα ὀμίλει ἢ οὐχότερα, σιγὰ, μὴν ἐξυπνήσω.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΥΓΡΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΑΕΡΟΣ.

Μεγάλην καὶ σημαντικὴν ἐπῆρειν ἔχει ἐπὶ τῆς υγείας ἡ τῆς ἀτμοσφαιρας ὑγρασία. Ἐπικρατούσης ταύτης ἡ μὲν κυκλοφορία τοῦ αἵματος καθίσταται βραδυτέρα, ἡ δὲ ἀδὴλος διαπνοὴ κακῶς λειτουργεῖ, ἡ ζωικὴ θερμότης ἐλαττοῦται, αἱ ἐκκρίσεις γίνονται ἀτελῶς, τὸ δὲ αἷμα ἐπαισθητῶς ἀποστερεῖται τῶν ἐρυθρῶν σφαιριδίων ἐπιγίγνεται χαλάρωσις, δυσκίνησις, κακοδιαθεσίς, ἐξάπτονται οἱ ρευματισμοί, αἱ νευραλγίαι, αἱ καταρροαί, καὶ ἡ ὄρεξις ἐλαττοῦται. Διὰ ταῦτα οἱ ἐν ὑγρασίᾳ διαιτώμενοι ὑπόκεινται εἰς τὴν χλωρόσιν, εἰς τὰς χοιράδας, εἰς τὴν φθίσιν, ἥτις ἰδίως προσβάλλει οὐ μόνον τοὺς ταύτη προδιατεθειμένους κληρονομικῶς, ἀλλὰ καὶ τοὺς κακῶς τροπομένους. Οἱ ἐν ὑγρασίᾳ διαιτώμενοι δέον ὑπενδύεσθαι φλανέλλαν καὶ μάλλινα ἐνδύματα, οὐχὶ δὲ βαμβακερὰ ἢ λινὰ, ἢ μεταξωτὰ τρέφεσθαι δ' ἐκ θρεπτικῶν

τροφῶν κρεατωδῶν, πίνειν δὲ οἶνον καὶ τονικά ποτά·
Τινὲς ἔχουσι τοιαύτην εὐαισθησίαν ἐν ὑγρασίᾳ ὥστε προαισθάνονται ἕνεκεν τῆς ἐκ ταύτης ἐπὶ τοῦ διοργανισμοῦ ἐπιρρείας τὴν προσεγγίζουσαν μεταβολὴν τοῦ καιροῦ, καθάπερ γίνεται ἐπὶ τοῦ βαρομέτρου.

Ἐν ὑγρασίᾳ τῆς ἀτμοσφαιρας ὑπάρχει κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐν τοῖς ὑπογείοις, ἐν παραποταμίαις καὶ παραλίαις τόποις, καὶ ἐν γένει ὅπου διαρκῶς ὑπάρχουσι πολλὰ ὕδατα. Γίνεται δὲ ὑγρασία καὶ ἐκτάκτως ἐν καιρῷ βροχῶν καὶ ὄμβρων, νότου πνέοντος, καὶ μάλιστα ἐν θαλάμῳ ὅταν χύνηται ὕδωρ πολὺ ἐπὶ τοῦ πετρώματος, ὅταν τὸ κατώγειον οἰκίας ἔχη ὕδωρ, ἢ πολλὴν ὑγρασίαν, ὅταν κακῶς ἀερίζηται ἡ οἰκία, [μὴ καλῶς ἠλιαζομένη, καὶ ὅταν μὴ καλῶς ἀνανεοῦται ὁ ἀὴρ τῆς οἰκίας διὰ καταλλήλου ρεύματος ἀέρος, ὅταν δηλαδὴ οὐκ ἔστιν ἡ οἰκία εὐαέρος. Ἡ τοιαύτη κατάσταση τῆς ἀτμοσφαιρας οὐ μόνον ἐπιβλαβὴς τῇ ὑγίειᾳ ἐστίν, ἀλλὰ πολλὰ νοσήματα συνεπιφέρει ἐκτάκτως.

Ὁ θεὸς Ἰπποκράτης ἐν Ἄφορ. Γ'. 16 λέγει τάδε, «*Νοσήματα ἐν τῆσδε ἐπομβρίῃσι ὡς τὰ πολλὰ γίνονται πυρετοὶ τε μακροὶ, καὶ κοιλίας ῥύσεις, καὶ σιπιδόνες, καὶ ἐπίληπτοι, καὶ ἀπόπληκτοι καὶ κυνάγχαι*» Ὁ αὐτὸς λέγει ὅτι αἱ ἐπομβροὶ καταστάσεις τῆς ἀτμοσφαιρας εἰσὶ πρὸς τὰ νοσήματα καὶ μᾶλλον θανατώδεις.

«*Τῶν δὲ καταστάσεων τοῦ ἐνιαυτοῦ, τὸ μὲν ὅλον, οἱ αὐχοὶ τῶν ἐπομβρίων εἰσὶν ὑγιεινότεροι, καὶ ἥσσον θανατώδεις.*» (Ἄφορ. Γ. 15).

Γνωστὸν δ' ἔστω ὅτι ἡ ἀτμοσφαῖρα ἔχει πάντοτε τόσον ἥττονα ὑγρασίαν, ὅση μᾶλλον ἀνυψοῦται τις ἐν αὐτῇ ὑπὲρ τὴν ἐπιφανείαν τῆς γῆς, τὸ μὲν διότι τὰ κάτω στρώματα εἰσὶ πυκνότερα· τ' ἄνω κινοῦνται εὐχερίστερον διὰ τοῦ ἀνέμου καὶ ἀπαλλάσσονται τῶν ἀτμῶν.

Ἐν γένει οἱ ὑψηλοὶ τόποι εἰσὶν ἥττον ὑγροὶ, ἀλλὰ ψυχρότεροι καὶ εὐπνευστότεροι· διόπερ ὑγιεινῶς διάγουσιν οἱ ἐν αὐτοῖς οἰκοῦντες. Οἱ δὲ ταπεινοὶ ἥσσον ὑγιεινοὶ, ἐὰν δὲ παράκεινται ὑψηλοῖς ὄρεσι ἔτι χειρόνους εἰσὶν. Ἡ δὲ κατάφυτος χώρα ἥσσον ἐστίν εὐπνοῦς καὶ εὐήλιος τῆς ὑψηλῆς, καὶ φαυλοτέρα τοῖς ἐνδιατρίβοις.

Αἱ δὲ διαβροχόμεναι χώραι ὑπὸ ποταμῶν, ὧν τὰ ὕδατα πλεονάζουσι εἰσὶ νοσηραὶ. Αἱ δὲ ἔχουσι ἐπεισάκτους ποταμούς, ξηραὶ φύσει οὔσαι, αὗται εἰσὶν εὐκρατέστατοι καὶ ὑγιεινότεραι· ἐὰν ὅμως αὗται ἔχωσι τόπους ἐλώδεις καὶ λιμνώδεις ἐπίνοσοι, καὶ καρποῦς νοσοποιοῦς παράγουσιν.

Αἱ ἀνδροὶ καὶ ξηραὶ χώραι, ὡς εἰσὶν αἱ τῆς Ἀφρικῆς, ἔχουσι ἀέρα ξηρότερον, καὶ εὐπνοῦστερον καὶ αἱ τροφαὶ ξηρότεραι καὶ ἐγκατέργαστοὶ εἰσὶν. Αἱ δὲ περὶ θαλάσσιαι οὔσαι ἀνεὶ ποταμῶν, καὶ ἀνεὶ ἐλώδων τόπων ἢ λιμνῶν, ὑγιεινότεραι τῶν μεσογείων, διότι ὁ τῶν παραλίων ἀὴρ φύσει καθαρότερος καὶ ζειδωρότερός ἐστιν, ἀνανεούμενος συνεχῶς παρ' ἀνέμων, καὶ χλωρίον καὶ ἰώδιον καὶ ἄλλα ἐπωρελῆ τῇ ὑγίειᾳ ἐμπεριέχων.

Αἱ ὄρειναι εἰσὶν ὑγιεινότεραι τῶν πεδινῶν οὐ μόνον ἕνεκα τοῦ ὕψους, καθ' ὃ ἥττονας ἀτμούς ὑγρασίας ἔχουσι, ἀλλὰ καὶ διότι παρέχουσι ὕδατα βελτίω τῶν πεδινῶν.

Ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαιρας οὐ μόνον τοῖς ἀνθρώποις ἐστίν ἐπιβλαβὴς, ἀλλὰ καὶ τοῖς ζώοις καὶ τοῖς φυτοῖς. Τὰ μὲν ζῶα βλάπτονται πολυτρόπως. Τὰ πρόβατα βόσκοντα διαρκῶς ἐν τόπῳ ὑγρῷ καὶ ἐλώδει ὑφίστανται νόσον ἡπατικὴν ἐξ ἐνυπάρξεως ἐν αὐτῷ ἔλμινθος, ἢ ὑδαλίδων, ἣτις καλεῖται σαπρώτης (χλαπάτσα). Διὰ τοῦτο οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς διάγνωσιν τοῦ ὑγιεινοῦ τόπου τινὸς ἀγνώστου αὐτοῖς ἔσφαζον πρόβατα διαίωμενα ἐν τῷ τόπῳ, καὶ παρετήρουν τὸ ἦπαρ, καὶ εἰ μὲν εὕρισκον ἐν αὐτῷ τὰ ρηθέντα, διεγίνωσκον τὸ μὴ ὑγιεινὸν τοῦ τόπου. Οἱ δὲ χοῖροι, οἱ διαμένοντες ἐν ὑγρασίᾳ καθίστανται λεπρώδεις. Οἱ κόνικλοι ἢ δασίποδες (κουνέλλια), πάσχουσι ὑπὸ παρασίτων ζωῶν, τῶν καλουμένων κερκόκυστα. Ὅσοι δὲ τρώγουσι κρέας το οὐτῶν νοσηρῶν ζῶων νοσοῦσι θανάτῳ καὶ θανατηφόρως. Τὰ δὲ φυτὰ τοιοῦτων ὑγρῶν τόπων οὐδ' ὅλως εἰσὶν εὐχροα, εὐθαφῆ ἢ εὐοσμώδη, καὶ ἐλκύνοντα τὴν προσήλωσιν τῶν βλεμμάτων. Οἱ καρποὶ διατηροῦνται ὀλίγον.

Ἡ ὑγρασία τῆς ἀτμοσφαιρας καθίσταται φύσει μείζων τὴν νύκτα, ἰδίως τὴν ἐσπέραν καὶ τὴν πρωΐαν, καὶ μάλιστα ὅταν ἐπικρατῇ νότιος ἀνεμος, ἢ παράκεινται ποταμοὶ, ἢ λίμνη, ἢ ἐλώδης χώρα. Οἱ δὲ διαμένοντες εἰς τοιοῦτους τόπους δεόν νὰ μὴ ἐκτίθενται τὴν νύκτα ἀπροφυλάκτως.

I. H. ΠΥΡΡΑΣ.

ΩΦΕΛΙΜΑ.

Πολλάκις πολύτιμα χειρόγραφα ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ἀπὸ χρόνων φυλασσόμενα ἢ γράμματα, λευκαίνονται εἰς τρόπον, ὥστε ἡ ἀνάγνωσις καθίσταται δύσκολος. Ἐὰν τοιαῦται λευκανθῆσαι γραφαὶ ἐλαφρῶς ὑγρανωθῶσι, καὶ τὰ λευκαθέντα μέρη ἐπαλειφθῶσι διὰ καταλλήλου ψήκτρας τῆς ζωγραφικῆς μετὰ θειούχου ἀμμωνίας, τὰ ἀφανῆ ἀποκαταστα-

θένια γράμματα καθίστανται εὐανάγνωστα.
(Λάνδερερ).

Περὶ πυρίτιδος.

Ἡ πυρίτις εἶνε μίγμα ἐκ νίτρου 75, θείου 12, καὶ ἀνθρακος 13.

Ἀπὸ τὴν λεπτότητα τούτων τῶν τριῶν ὑλῶν, ἀπὸ τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν σύμμειξιν, ἀπὸ τὴν ὅσον τὸ δυνατόν λεπτὴν κόκκωσιν, καὶ ἀπὸ τὴν ὅσον ἔνεστι μεγάλην ξήρανσιν αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ ποιότης ἢ ἡ δύναμις πρὸς ἐκσπενδόνισιν τῆς σφαιρας ἐπὶ μεγάλητερας ἀποστάσεως.

Πρὸς δοκιμασίαν τῆς δυνάμεως αὐτῆς ὑπάρχουσι διάφορα ἐργαλεῖα, καλούμενα πυριτιδοδυναμόμετρα, ἐν χρῆσει ὑπὸ τῶν στρατιωτικῶν ἀκριβεστάτα καὶ δυσμεταχειρίστα. Διὰ νὰ διακρίνης δὲ σὺ, κυνηγῶν, τὴν καλὴν πυρίτιδα, κάμε τὰς ἀκολουθοῦσας δοκιμασίας.

Βάλλε μικρὰν ποσότητα πυρίτιδος ἐπὶ λευκοῦ χάρτου καὶ ἀναψον αὐτήν.

Ἐὰν καὶ ἐντελῶς, χωρὶς νὰ μελανίζῃ, χωρὶς νὰ ὑπολείπῃνται κίτρινα μέρη, ἢ πυρίτις εἶναι καλὴ, καθότι δὲν πλεονάζει οὔτε ὁ ἀνθραξ, οὔτε τὸ θεῖον, οὔτε τὸ νίτρον, καὶ κατὰ συνέπειαν ἢ ἀναλογία τῶν 3 ὑλῶν εἶνε καλὴ. (Λάνδερερ).

Ὁρελιμωτάτη ἀνακάλυψις.

Ἡ νεωστὶ ἀνακαλυφθεῖσα χημικὴ οὐσία ὀνομασθεῖσα ἠθεινικὸν ὄξυ, ἢ τοι (Acide Salycitique) ἀπέκτησεν ἤδη μεγάλην σπουδαιότητα ὡς μέσον κατὰ τῆς σιμώσεως καὶ κατὰ τῆς σήψεως. Καθότι δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου ὁ οἶνος προφυλάττεται ἀπὸ τὴν σίμωσιν. Ἐπίσης ὁ σίτος, μπίρα, δι' αὐτοῦ τοῦ μέσου προφυλάττονται. Τὰ κρέατα, οἱ ἰχθύς, τὸ γάλα ἀπὸ τὴν σήψιν προφυλάσσονται ἐπὶ πλείονα· ἡμέρας καὶ ἐβδομάδας εἰς καλὴν ἄσθητον καὶ ἐδώδιμον κατάστασιν. Ἐὰν τὸ ταγκιασμένον βούτυρον ἐκπλυθῇ μετὰ τοῦ διαλύματος αὐτοῦ τοῦ ὄξεως ἀποκαθίσταται καλὸν καὶ ἐδώδιμον. Τοῦτο τὸ νέον χημικὸν κατασκευασμα διαφημίζεται ὡς ἀξιοθαύμαστον μέσον κατὰ τῆς διφθερίτιδος ὑπὸ τῆς ὁποίας χιλιάδες παιδῶν ἀποθνήσκουσιν. Ἐπίσης ἀπεδείχθη ὠφέλιμον κατὰ τῶν ἀσθενειῶν τῶν ζῶων καθὼς κατὰ τῆς πανώλης ἢ τοῦ τύφου τῶν βοῶν. Τοῦτο τὸ νέον χημικὸν μέσον ἀπεδείχθη κατὰ πλείστον ὅσον ἀσθενειῶν ὠρελιμωτάτον. Εἶναι προῖον τοῦ ἐμπορίου καὶ εὐθυστότον ἀναλόγως τῆς ὠφελείας, ἢν παράγει. Βιβλία ὀλόκληρα ἐγράφησαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐν ἀπάσῃ τῇ Εὐρώπῃ περὶ τούτου τοῦ νεωστὶ ἀνακαλυφθέντος ἠθεινικοῦ ὄξεως. Ὁρελήθητε ἐκ ταύτης τῆς ἀνακαλύψεως διὰ τὰς βιομηχανικὰς καὶ βιωτικὰς ἀνάγκας ἡμῶν. (Λάνδερερ).

Ἐρανήσιματα.

— 0 —

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑΙ

Βασιλικοὶ θάνατοι ἐξ εὐφλογίας. — Ὁ ἰατρὸς κύριος Γκάρδινερ συνέγραψεν ἱστορίαν βασιλικῶν τινῶν οἰκῶν, ἐξ ἧς γίνεται δῆλον, ὅτι ἐκ τῶν 42 ἀπογόνων Καρόλου 1ου τῆς μεγάλης Βρεττανίας, ἐπτά π' εὐθείας ἀπόγονοι μέχρι τοῦ 1712 ἀπεβίωσαν ἐξ εὐφλογίας· δηλ. ὁ υἱὸς αὐτοῦ Ἐρρίκος δούξ τοῦ Γλοσέστερ καὶ ἡ θυγάτηρ του Μαρία, σύζυγος τοῦ πρίγκιπος τοῦ Ὁράξ καὶ μήτηρ Γουλιέλμου, καὶ τρεῖς ἐκ τῶν τέκνων Ἰακώβου 2ου, δηλ. Κάρολος, δούξ τοῦ Κέμβριτζ κατὰ τὸ 1677. Μαρία, βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας καὶ σύζυγος Γουλιέλμου τοῦ 13ου κατὰ τὸ 1694, καὶ ἡ πριγκηπίσσα Μαρία Λουίζα κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1712.

Ἐνταῦθα, ἐννοεῖται, δὲν συμπεριλαμβάνονται αἱ μὴ θανατηφόροι προσβολαὶ τῆς βασιλείσσης Ἄννης καὶ Γουλιέλμου. Ἐκ τῶν ἐμέσως συγχρόνων του ἀπογόνων Λουδοβίκου, ὁ Δελφίν τῆς Γαλλίας κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1711. Λουδοβίκος δούξ τῆς Βουργόνης, υἱὸς τοῦ προρρηθέντος, καὶ ἐπίσης Δελφίν, ὡς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ κατὰ τὸ 1712. Ὁ υἱὸς των, δούξ τῆς Βρεττανίας, καὶ Λουδοβίκος 15ος ὁ μόνος ἔγγονος τοῦ Λουδοβίκου 14ου. Μεταξὺ ἄλλων ἐπισήμων ἀποβιώσεων κατὰ τὴν αὐτὴν περίοδον ἀναφέρεται ὁ τοῦ Ἰωσήφ 1ου Αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας κατὰ τὸ 1711. Πέτρος 2ου Αὐτοκράτορος τῆς Ρωσίας κατὰ τὸ 1730. Ἐρρίκου, πρίγκιπος τῆς Πρωσίας κατὰ τὸ ἔτος 1767, καὶ Μαξιμιλιανῶ Ἰωσήφ, Ἐκλέκτορος τῆς Βαυαρίας κατὰ τὴν 30 Δεκεμβρίου 1777. (British medical Journal).

Ἐν Αὐστρίᾳ, κατὰ τὰ ἐν Βιέννῃ ἐκδιδόμενα «*Ἀρχεὶα τοῦ Πολέμου*» συνήθησαν ἐντὸς 375 ἐτῶν, 6,839 μάχαι καὶ ἀψιμαχίαι, ὑπέστησαν δὲ οἱ αὐστριακοὶ ἀπώλειαν 261 στρατηγῶν, 17,096 ἀξιωματικῶν καὶ 1,068,571 στρατιωτῶν. Ἀπώλεσαν 1,085 κανόνια, 769 σημαίας, 129,227 ἵππους καὶ 3,910 ἀμάξια.

Τάγμα τῶν Ἰησουητῶν. — Κατὰ τὸ 1830 τὸ τάγμα τῶν Ἰησουητῶν ἠρίθμει ἀπανταχοῦ τῆς γῆς 4,000, μετὰ 10 ἔτη ἔφθασαν εἰς 7,000. Βραδύτερον δὲ ἠῤῥησε κατὰ 2,000. Ἐσχάτως ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν περιωρίσθη εἰς 8,837. Ἐκ τούτων 2,551 εἰσὶ λαϊκοὶ συνεργάται, 2,417 κληρικοὶ καὶ 3,869 ἱερεῖς. Ἐκ τῶν τελευταίων ἐπέκεινα τῶν 3,000 εὕρισκονται ἐκτὸς τῆς Ἰταλίας, δισκορπισμένοι εἰς Εὐρώπην, Ἀσίαν, Ἀφρικὴν, Ἀμερικὴν καὶ Αὐστραλίαν, ἐπαγγελλόμενοι.

μενοι άλλοι μὲν τὸν ἱεροκέρυκα, ἄλλοι δὲ τὸν διδάσκαλον καὶ ἄλλοι τοὺς ἱεραποστόλους.

Ὁ καθηγητὴς κ. Holloway ἐξέδωκε τὰ γνωστὰ αὐτοῦ καταπότια τῷ 1837. Ἐκτοτε ἐπλήρωτεν μόνον εἰς εἰδοποιήσεις 2,100,000 φράγκα. Λέγεται ὅτι ὁ ρηθεὶς καθηγητὴς εἶναι κάτοχος περιουσίας 40,000,000 φράγκων.

Χωρητικότης τῶν μεγαλειτέρων ναῶν τῆς Εὐρώπης.

Ὁ ναὸς τοῦ ἁγ. Πέτρου ἐν Ρώμῃ δύναται νὰ συμπεριλάβῃ 54,000 ἀνθρώπους.

Ἡ μητρόπολις τοῦ Μιλάνου 37,000.

Ὁ ἁγ. Παῦλος ἐν Ρώμῃ 32,000.

Ὁ ἁγ. Παῦλος ἐν Λονδίῳ 25,000.

Ἡ ἁγ. Πετρονία ἐν Βελώνῃ 24,000.

Ἡ ἁγ. Σοφία ἐν Κωνσταντινουπόλει 23,000.

Ἡ Μητρόπολις τῆς Φλωρεντίας 24,000.

Ἡ Μητρόπολις τῆς Auiwert 24,000.

Ὁ ἁγ. Ἰωάννης τοῦ Λατερανοῦ 22,000.

Ἡ Παναγία τῶν Παρισίων 21,000.

Ἡ Μητρόπολις τῆς Πίσσης 13,000.

Ὁ ἁγ. Στέφανος τῆς Βιέννης 12,000.

Ἡ Μητρόπολις τῆς Βιέννης 11,100.

Ὁ ἁγ. Πέτρος τῆς Βολώνης 11,400.

Ὁ ἁγ. Δομνίκος τῆς Βολώνης, 11,000.

Ὁ ἁγ. Μάρκος τῆς Βενετίας 7,000.

Τάσις πρὸς κλοπὴν καὶ δολοφονίαν

Ἐν διαστήματι ἑβδομήκοντα ἐτῶν κατεδικάσθησαν ἐν Εὐρώπῃ.

Ἐπὶ κλοπῇ 3,691,009

Ἐπὶ δολοφονίᾳ 89,000

Θανατικαὶ ἐκτελέσεις 13,500

Μέσος ὁρος κατ' ἔτος

Ἐπὶ κλοπῇ 51,000

Ἐπὶ δολοφονίᾳ 1,271

Θανατ. ἐκτελέσεις 192.

ΓΝΩΜΑΙ

Ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ὁ Ὅμηρος. — Ἄγγλος φιλόλογος ὑπὸ τὸ πλαστὸν ὄνομα Τληπόλεμος ἐν τινι περὶ Ὁμήρου σπουδαίᾳ πραγματείᾳ αὐτῷ λέγει ταδε :

«Πολλὰκις ἠρώτισα ἑμαυτὸν : ὅποια δύο βιβλία ἤβελον προτιμήσει νὰ σωθῶσι, προκειμένου νὰ πυρποληθῶσι τὰ λοιπὰ τῆς βιβλιοθήκης μου; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην κατὰ τὴν νεανικὴν μου ἡλικίαν ἀπήντησα : Ὁ Βύρων καὶ ἡ Ἁγία Γραφή. Μετὰ τινα δ' ἔτη : ἡ Ἁγία

Γραφή καὶ ὁ Σχίλλερο; : Ἀκολουθῶν : ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ὁ Σχίξπηρ Ἄν ἤθελέ τις μ' ἐρωτήσει σήμερον θ' ἀπεκρίσθην : Ἡ Ἁγία Γραφή καὶ ὁ Ὅμηρος.

Ἡ Σιρ Θωμᾶς Ὁσέρδουρι λέγει :

«Ὁ μὴ ἔχων οὐδὲν ἀτομικὸν πλεονέκτημα ἐρ' ᾧ νὰ καυχηθῆ, ἐκτὸς τῶν πατραγαθῶν, ὁμοιάζει τὸ φυτὸν τοῦ γεωμήλου, ὃπερ φέρει ἐντὸς τῆς γῆς τὸ μόνον αὐτοῦ ἀγαθόν.»

ΔΙΑΦΟΡΑ

Οἱ Τυμβωρύχοι ἐν Ἀμερικῇ, κατάρθωσαν νὰ κλ' ἐψωσιν ἐν Νέα Ὑόρκῃ τὸν νεκρὸν τοῦ βασιλέως τῶν ἐμπόρων Στούαρτ πρὸ ἐνὸς περιπού ἔτους ἀποθανόντος, καὶ καταλιπόντος περιουσίαν πεντακοσίων ἑκατομμυρίων φράγκων, ὅπως φορολογήσῃ τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ. Ὁ νεκρὸς τοῦ Στούαρτ ἐκλάπη ἐκ τοῦ Νεκροταφείου τῆς Παναγίας πρὸ τινος, κατὰ τινα θυελώδη νύκτα, ἡ δὲ ἀστυνομία δὲν ἐπέτυχεν εἰσέτι ν' ἀνακαλύψῃ τοὺς ἐνόχους.

Οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ὑπεσχέθησαν διακοσίας πενήκοντα χιλιάδας φράγκων, ἀλλ' οἱ κλέπται δὲν ἐνεφανίσθησαν. Ἐδιπλασίασαν τὸ ποσόν, ἀλλὰ καὶ πάλιν δὲν ἐκινήθησαν. Λέγεται ὅτι ἀπαιτοῦσι πολλὰ ἑκατομμύρια.

* *

Ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ Walraf τῆς Κολωνίας εὐρέθη ἐσχάτως, κατὰ τὴν ἐπίσημον Ἐφημερίδα τῶν Παρισίων, τῆς 1 Οκτωβρίου π. ε. ἔγγραφο τοῦ Ἰωάννου Βουτσάχ ἀπὸ τοῦ 1514 ἐν ᾧ γίνεται μνεία περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Γκουτέμπεργκ ἐφευρετοῦ τῆς τυπογραφίας, ὅστις καθ' ἃ τὸ ἔγγραφο λέγει, ἐστραγγαλίσθη ὑπὸ σπείρας ἀντιγραφῶν, οἵτινες ἀπωλέσαντες ἕνεκεν τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας πᾶσαν ἐλπίδα ἐργασίας, ἐξεδικήθησαν κατ' αὐτοῦ. — Ἡ ρηθεῖσα ἐφημερίς προσθέτει ὅτι ἂν ἡ εἰδησις αὕτη δὲν ἦναι ἀληθής, εἶναι ὅμως πιθανή.

ΑΣΤΕΙΑ

Ἐφθνης ἀπόφασις δικαστοῦ. — Εἰ, τὸ Εἰρηνοδικεῖον τῆς πόλεως Ν. ὁ Ἀλφόνσος Δ. γεωργός, ἐνήγαγε τὸν Ἰούλιον Β. κτηματίαν, ἐπὶ πληρωμῇ γραμματίου ἐκ φράγκων 150, ἀντίτιμον ἐνὸς βοῦς καὶ πληρωτέον τῆς Ἁγίας Σαλτρεῦ (Sainte Chaltreuse) Ὁ ἐνάγων ἐξέθηκε καὶ προφορικῶς τῷ δικαστῇ τὰ παράπονά του, ὅτι καίτοι παρῆλθεν ἐν ἔτοι, ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ γραμματίου, ὁ ἐναγόμενος ἀνέβαλλε τὴν πληρωμὴν προκρίσας ὅτι, ὅτι ἡ ἡμέρα τῆς ἁγίας Σαλτρεῦ δὲν

ἔφθασεν εἰσέτι, καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ γραμματίον δὲν ἔληξεν.

Ὁ ὀφειλέτης εἰς τὴν ἐρώτησιν τοῦ Εἰρηνοδίκου, ἂν ἀναγνωρίζῃ τὴν ὑπογραφὴν του καὶ τὴν ὀφειλὴν του, ἀπήντησε καταφατικῶς προσθέσας ὅμως, ὅτι εἰσέτι δὲν ἔληξε τὸ γραμματίον.

Ὁ δίκαστὴς ἠρώτησε τότε τὸν ἐναγόμενον ποία ἡ ἁγία Σαλτρεῦ καὶ ποία ἡ ἡμέρα τῆς μνήμης τῆς μὴ ἀπαντήσαντος ὅμως τοῦ ὀφειλέτου, ὁ δίκαστὴς ἠνόησε τὸν ἀθλιὸν καὶ δύστροπον χαρακτῆρα τοῦ ῥεώστου, καὶ ἐξέδωκεν ἀμέσως ἐν συνεδριάσει τὴν ἐξῆς ἀπόφασιν.

Τὸ Εἰρηνοδικεῖον

Σχεφθὲν κατὰ νόμον

Ἐπειδὴ ὁ ἐναγόμενος ἐμφανίσθη αὐτοπροσώπως ἀναγνωρίζει τὴν ὑπογραφὴν του καὶ τὸ χρέος.

Ἐπειδὴ ἐρευνήσαντες μετ' ἐπιστάσις ἐν τῷ Ἡμερολόγιῳ οὐδέμίαν ἐκ τῶν 365 ἡμερῶν τοῦ ἔτους εὑρομεν ἀπειρωμένην εἰς τὴν μνήμην τῆς ἁγίας Σαλτρεῦ.

Ἐπειδὴ εἶναι δυνατὸν ἐν τῷ παραδείσῳ νὰ ὑπάρχῃ ταιαύτη ἁγία.

Ἐπειδὴ δὲν ἦτον δυνατὸν νὰ καθιερωθῇ μίᾳ ἡμέρᾳ εἰς μνήμην ἐκείστου τῶν ἀπειραρίθμων ἁγίων καὶ μαρτύρων.

Ἐπειδὴ μέγιστος ἀριθμὸς ἁγίων, ἕνεκεν ἐλλείψεως ἡμερῶν, συμπεριλαμβάνεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν ἁγίων Πάντων,

Ἐπειδὴ ἐξάπαντος καὶ ἡ ἁγία Σαλτρεῦ ὀφείλει νὰ συγκαταριθμηθῇ μεταξὺ τῶν ἁγίων Πάντων.

Ἐπειδὴ ἡ ἑορτὴ τῶν ἁγίων Πάντων ἐτελέσθη πρὸ τριῶν μηνῶν.

Διὰ ταῦτα

Τὸ Εἰρηνοδικεῖον, κηρύττει ληξιπρόθεσμον τὸ ἐν λόγῳ γραμματίον.

Καταδικάζει τὸν ἐναγόμενον νὰ πληρώσῃ τῷ ἐνάγοντι τὸ ποσὸν 150 φράγκων ἀντίτιμον τοῦ βοῦς, τοὺς τόκους, ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῶν ἁγίων Πάντων, καὶ τὰ ἐξόδα.

— 0 —

Ἀλλόκοτος εἰδοποίησις — Ἐπὶ τῆς θύρας οἰκίας τινος, κειμένης παρὰ τὴν προκουμαίαν τῆς γαλλικῆς πόλεως Etretat, οἱ διαβάται ἔβλεπον πρὸ τινος μετ' ἀπορίας προσηρημένην τὴν ἀκόλουθον εἰδοποίησιν :

Ἡ παρούσα οἰκία ἐνοικιάζεται.

Ἡ διεύθυνσις εἰς τὸ ἀπέναντι μέρος.

Σημειωτέον ὅτι ἡ πόλις αὕτη κεῖται εἰς τὰς ἀκτὰς τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ. Ὁ ἰδιοκτῆτης τῆς οἰκίας, ἰδιότροπος Ἀμερικανός, κατοικῶν ἐν Νέα Ὑόρκῃ, διὰ

τοῦ εἰδοποιητηρίου ἐκείνου, καθ' ἕλα ἄλλως τε ὁμοίῳ πρὸς τὰ λοιπὰ, προσεκάλεσε τὸν θέλοντα ἐν Γαλλίᾳ νὰ ἐνοικιάσῃ τὴν οἰκίαν του, νὰ ζητήσῃ πληροφορίας παρ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἄλλῳ τῆς γῆς ἡμισφαιρίῳ!

Θαυμασία ἐφευρέσεις. — Εὐχάριστος εἰδήσις διὰ τὰς γυναῖκας, ὅσαι εἰσὶ συνδεδεμέναι διὰ τῶν ἀλύτων τοῦ γάμου δεσμῶν μετ' ἀνδρῶν ρεγγόντων.

Σορὸς τις ἐφεῦρεν ἐσχάτως μηχανὴν, δι' ἧς παρεμποδίζεται ὁ κοιμώμενος ἀπὸ τοῦ νὰ ρογχαλίξῃ ἡ μηχανὴ αὕτη εἶναι ἀπλουστάτη καὶ εὐχρηστος.

Συλλήνος μακροῦ καὶ ἐλαστικοῦ τὸ ἐν ἄκρον προσαρμόζεται ἐπὶ τῆς ρινὸς, τὸ δ' ἕτερον ἐπὶ τοῦ ὠτός διὰ τοῦ τρόπου δὲ τούτου ὁ ρέγγων ἀμέσως ἀφυπνίζεται.

— 0 —

Φάτχ' Ἀλῆς ὁ Σάχης τῆς Περσίας ἠρέσκειτο καταγινόμενος ἐνίοτε εἰς τὴν ποίησιν εἶχε δὲ τότε ἐν τῇ αὐτῇ του ἐξαιρετὸν τινα δαφνιφόρον ποιητὴν.

Μιᾶ τῶν ἡμερῶν προσκαλέσας αὐτὸν, ἀποῦ τῷ ἀνέγνωσε ποιημάτιόν του, ἐζήτησε τὴν περὶ αὐτοῦ κρίσιν του

Τῇ ἀληθείᾳ, Μεγαλειότατε, ἀπεκρίθη ἄνευ δισταγμοῦ ὁ ἐστεμμένος ποιητὴς, τὸ ποιημά σας οὐδεμίαν ἔχει ἀξίαν.

— Ζῶον! ἀνέκοαζεν ὁ Σάχης πλήρης ὀργῆς· πρέπει νὰ κατοικήσῃ εἰς τοὺς σταύλους μου καὶ οὐχὶ εἰς τὰ βασιλικὰ δωμάτια· φυλακίσαιτε αὐτὸν ἐκεῖ! διέταξε πρὸς τοὺς παρευρισκομένους σωματοφύλακας.

Ὁ ποιητὴς ἀπῆλθεν ἀγογγύστως εἰς τὴν νέαν διαμονὴν του, ἀλλὰ μετ' ὀλίγας ἡμέρας προσεκλήθη ἐκ νέου εἰς τὰ ἀνάκτορα, ὁ δὲ Σάχης τῷ ἀνέγνωσε νέον ποιημάτιον ζητῶν αὐτὸς τὴν γνώμην του.

Ὁ ποιητὴς ἠκροάσθη τὸ ποιῆμα· εἶτα δὲ, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἄλλης ἀπαντήσεως, ἐξῆλθε τῆς αἰθούσης

— «Ἐ! Ἐ! ἀνεφώνησεν ὁ βασιλεὺς τοῦ τρέχεις;

— Εἰς τὸν σταῦλον, ἀπῆντησεν ὁ ποιητὴς μετ' ἀταραξίας.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

— 0 —

Περὶ τὰ τέλη τοῦ λήξαντος ἔτους, πολλὰ κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὅπως ὁ Σύλλογος ὅσον οἶόν τε καταστῇ ἀξίος τοῦ σκοποῦ, ὃν ἐπιδιώκει. Εἰς τοῦτο εἰργάσθησαν μετ' ἀξιεπαίνου ζήλου πολλοὶ τῶν παρ' ἡμῖν ὁμογενῶν λογίων, οἵτινες οὐδενὸς κόπου ἐφείσθησαν ὅπως δώσωσι τῷ Συλλόγῳ ζώην. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνετάχθη καὶ ἐν γενικῇ τῶν Μελῶν Συνελεύσει κατὰ τὴν 17(29) παρελθόντος μηνὸς συνεζητήθη καὶ ἐπεψηφίσθη νέος Κανονισμὸς· συνωδᾷ τῷ ὁποίῳ ἐξελέγη νέον διοικητικὸν Συμβούλιον ἀπαρτιζό-

μενον ἐκ τῶν κκ. Π. Ροδοκανάκη Προέδρου, Α. Σταμέλη Ἀντιπροέδρου, Δ. Βενετοκλέους Γραμματέως, Ι. Παπουλοπούλου Ταμία, Π. Γριτσάνη Ἐφόρου, Γ. Ἀναγνωστάκη, Ι. Ἀφουδάκη, Δ. Διμπρίτη, Μ. Συναδινόυ, Μ. Βενετοκλέους, Δ. Μέγκολα καὶ Μ. Ζερβοῦ.

Ὀμιλῆαι.—Περὶ καλλιτεχνίας ὑπὸ τοῦ κ. Π. Γριτσάνη. Περὶ τῆς Ὀδυσσεΐας καὶ ἰδίως περὶ τῆς Πηνελόπης τοῦ Ὀμήρου ὑπὸ τοῦ κ. Δ. Βενετοκλέους.

Περὶ γλώσσης ὑπὸ ἔθνολογικὴν ἔποψιν ὑπὸ τοῦ κ. Β. Ἀργυροπούλου. Περὶ Ὁξυγόνου. ὑπὸ τοῦ κ. Ἐμ. Ὀρφανίδη.

Δωρεαί.—Ὁ ἐν Μασσαλίχ ἀξιότιμος ὁμογενὴς κ. Στέφ. Παπαζαφειρόπουλος ἐπεμψεν εἰς τὸν Σύλλογον τέσσαρας γεωγραφικοὺς πίνακας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόγραμμα.—Ἐπὶ τοῦ Νείλου, ὄδοιπορ. ἀναμνήσεις.—Ἡ Συγγενὴς καὶ ἡ διασταυρώσεως γένεσις παρὰ φυτοῖς καὶ ζώοις σχετικῶς πρὸς τοὺς ἐξ ὁμαίμων γονέων γάμους.—Γενικὸν βλέμμα ἐπὶ τῶν μέσων τῆς μακροβιότητος κατὰ τὸν G. Rambosson.—Περὶ ἀστερισμῶν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησιν.—Ἀντώνιος Φ. Παππαδάκης.—Ἀπάνθισμα ἀποφθεγμάτων.—Ποίησις.—Περὶ ὑγρασίας τοῦ ἀέρος.—Ὠφέλιμα.—Ἐρανίσματα, Στατιστικά, Διάφορα, Γνώμαι.—Ἀστεῖα.—Ἐργασίαι τοῦ Συλλόγου.—Ἠθικὰ παραγγέλματα ἀράβων ἱερέων, πρόβλημα.—

Ἠθικὰ παραγγέλματα Ἀράβων Ἱερέων

εὐρεθέντα ἐπὶ τινος πλακὸς ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῆς Περσεπόλεως.

(Ζητεῖται ἡ ἀνάγνωσις αὐτῶν.)

Λέγης	Γιγνώσκεις	Ὁ λέγων	Γιγνώτκει	Εἶπει	Δὲν ἀρμόζει
Πράττης	Δύνασαι	Ὁ πράττων	Δύναται	Ποιήσει	Δὲν πρέπει
Πιστεύης	Ἀκούεις	Ὁ πιστεύων	Ἀκούει	Πιστεύσῃ	Δὲν εἶναι
Ἐξοδεύης	Ἔχεις	Ὁ ἐξοδεύων	Ἔχει	Ἐξοδεύσει	Δὲν ἔχει
Κρίνης	Βλέπεις	Ὁ Κρίνων	Βλέπει	Κρίνει	Δὲν ὑπάρχει
Μὴ	Πᾶν ὅ,τι	Διότι	Πᾶν ὅ,τι	Συχνάκις θέλει	Ὁ,τι